

List sv. Judy Tadeáše

a

Nejstarší dva okružní listy
biskupa římského

(1 a 2 Petr)

*Podle kritického znění řeckého
rozčlenil, přeložil a stručně vyložil*

DR. JAN HEJČL

V OLOMOUCI LETA PÁNĚ 1933

List sv. Judy Tadeáše

a

**Nejstarší dva okružní listy
biskupa římského**

(1 a 2 Petr)

*Podle kritického znění řeckého
rozčlenil, přeložil a stručně vyložil*

DR. JAN HEJČL

V OLOMOUCI LETA PÁNĚ 1933

**Nr. 75. IMPRIMATUR. Josephus Vyvlečka,
Praeses a. e. Consistorii. Olomucii die 9. I. 1933.**

LIST
SVATÉHO JUDY APOŠTOLA

ÚVOD DO JUDOVA LISTU

§ 1. (Postup myšlenek.) V *předmluvě* (v. 1—4) spisovatel představiv se čtenářům (v. 1), vyřizuje jim pozdrav (v. 2). Zamýšlel již dříve jim psáti, teď však jest nucen tak učiniti, ježto se vloudili do církve bludaři, kteří z evangelické svobody činí nevázanost, zejména pohlavní, a spolu snižují důstojnost Ježíše Krista. Proti nim třeba hájiti víry (od apoštolů) jednou navždy a provždy přijaté (v. 3n). V *pojednání*, jež činí jádro listu (v. 5—19), autor připomíná: 1. Kterak Hospodin, jenž vyvedl Izraelity z Egypta, později, když přestali mu věřiti, potrestal (v. 5); 2. jaké tresty stihly pyšné anděly (v. 6) a 3. Pětiměstí, zejména Sodomu a Gomorrhru (v. 7). Podobný trest je stanoven také na tyto bezbožné bludaře, kteří nestydatě przní tělo a všemu nadsmyslnému se pustě posmívají (v. 8—10); kráčejíce po cestách Kaina, Balaama a Koreho, spějí neodvratně do věčné záhuby (v. 11—13). Osud jejich prorokoval již Henoch (v. 14—16). Již i apoštolové předpověděli takové bludaře (v. 17—19). V *závěru* listu (v. 20—25) Juda povzbuzuje ke stálosti u víře (v. 20n), dává návod, kterak nakládati se svedenými (v. 22n) a dobrořečí jedinému Bohu-Spasiteli (v. 24n).

§ 2. (Příbuznost listu s 2 Petr.) Jud obsahem i formou podobá se nápadně 2 Petr, zejména druhé jeho hlavě. V obou listech jsou líčeni titíž bludaři, tytéž bludy, oba listy používají týchž obrazů i biblických příkladů; v obou je týž postup myšlenek, ano i tatáž slova, jež se jinde zřídka vyskytují.

Srv. na příklad:

Jud 4. s 2 Petr 2, 1—3;

Jud 6. s 2 Petr 2, 4;

Jud 7. s 2 Petr 2, 6;

Jud 8.—10. s 2 Petr 2, 10—12;

Jud 11. s 2 Petr 2, 15;

Jud 12. s 2 Petr 2, 13;

Jud 13. s 2 Petr 2, 17;

Jud 16. s 2 Petr 2, 18;

Jud 17n. s 2 Petr 3, 1—3.

Viz *Jacquier*, *Histoire des livres du N. T.* 6. vyd. Paříž 1928, s. 284nn. O příbuznosti obou listů na základě těchto příkladů nikdo nepochyboval a nepochybuje, kdo nevěří ve slepou náhodu. Který list však na kterém závisí a který je tedy starší? Kritika obírá se touto otázkou již 400 let. Někteří, zejména starší, se domnívali, že Juda použil listu Petrova. Tak již *Luther*; katolíci: *Baronius*, *Lorius*, *Estius*, *Menochius*, *Calmet*, *Windischmann*, *Reithmayer*, *Valroger*, *Bacuez*, *Drach*, *Döllinger*; protestanti: *Michaelis*, *Storr*, *Schulze*, *Hofmann*, *Thiersch*, *Fronmüller*, *Lumby*, *Spitta*, *Zahn*, *Bigg* a *Wohlenberg* (*Cornely*, *Historica et critica introductio in U. T. ll. ss.*, Paříž 1897, s. 646n). Většina však, zejména novějších kritiků, pokládá naopak Jud za starší nežli 2 Petr; tak již *Salmeron*, *Tirinus*, *Gordon*, *Nieremberg* (*Cornely* s. 647), *Kaulen*, *Belser*, *Cornely*, *Schäfer*, *Meinertz*, *Camerlynk*, *Vrede*, *Brassac*, *Merk* (*Introductionis in ss. ll. compendium II*, 10. vyd., Paříž 1930). *Sýkora* připouští, že sloh 2 Petr, hlavy druhé, liší se od slohu ostatních textů Petrových, vykládá zjev tím, že Petr „v ní použil listu Judova, ne sice ho opisuje, nýbrž tak, že přečet ho dříve, obsah jeho si zapamatoval a z něho tolik, kolik uznal pro svůj účel za vhodné, samostatně podal“ (BČ II 2 s. 26). Z protestantů, kteří uznávají prioritu Jud, buďtež jmenováni: *Huther*, *B. Weiss*, *Holtzmann*, *v. Soden*,

Jülicher, Harnack (Hundhausen, Die beiden Pontificalschreiben des Apostelfürsten Petrus, Mainz 1873—1878. II s. 101; Schwienhorst, Das Verhältnis des Jud zum 2 Petr, Münster 1904; Vrede, Judas-Petrus-u. Johannes Briefe, Berlin 1915, s. 95). Důvody pro časovou přednost Jud: 1. Petr nahrazuje těžší, méně srozumitelná slova Judova snadnějšími a srozumitelnějšími (Srv. 2 Petr 2, 1 s Jud 4; 2 Petr 2, 10n s Jud 9; 2 Petr 2, 13 s Jud 12; 2 Petr 2, 15 s Jud 11). — 2. Petr zevšeobecňuje myšlenky Judovy (Srv. 2 Petr 2, 6 s Jud 7; 2 Petr 2, 17 s Jud 12n; 2 Petr 2, 11 s Jud 9). — 3. Petr krátí výroky Judovy (Srv. 2 Petr 2, 15 s Jud 11). — 4. Ku příkladům Judovým v 5—7 Petr přidává Noema a Lota (2, 5—8), kdežto vysvobození Israelitů vynechává; Petr uvádí příklady v chronologickém pořádku. — 5. Snáze si lze představit, že Petr do *delšího* listu (rozděleného dnes na tři hlavy) vetkal mnoho z krátkého listu Judova (který pro svou krátkost není ani na kapitoly rozdělen), nežli si lze mysliti, že by Juda, chtějící potíratí tytéž bludaře, byl učinil z části listu Petrova samostatný list, že by nebyl uvedl pramene a že by se nebyl zmínil o tom, že bludaři pochybují o budoucím příchodu Kristovu na soud. — 6. Hlava 1. a 3. listu Petrova liší se zřetelně po stránce slohové od hlavy druhé; tento zjev si vysvětlíme, přijmeme-li za svou domněnku, že Petr hlavu druhou vážil z Judy. — 7. Zdá-li se některým kritikům, že Petr mluví o bludařích budoucích, kdežto Juda má na mysli tytéž bludaře jako přítomné, třeba míti na zřeteli, že Judův list je psán pro krajiny, v nichž jmenovaní bludaři již skutečně řádili, kdežto Petr psal pro jiné krajiny, které byly vpádem jich teprve ohroženy. (Viz níže.) — 8. Jud v. 17 má na

mysli *ústní* předpověď apoštolů, nikoli *písemná* slova 2 Petr 2, 1nn (*Vrede* n. u. m. s. 95n; *Merk* 951n).

§ 3. (Pravost listu.) Zpracoval-li Petr list Judův do svého druhého listu, jak bylo výše odůvodněno, je zřejmo, že je Judův list starobylý a že mu příslušela veliká vážnost, kdyžtž sám Petr jej svým způsobem schválil (O původnosti a stáří 2 Petr viz v historicko-kritickém úvodě do něho). Na věci nic nemůže změnit zjev, že nelze dokázati najisto, že Jud byl citován již od *otců apoštolských*. (Pochybné jsou narážky listu Barnabášova 2, 10. na Jud 3n; Klimenta Řím. 1. Kor. 20, 12. na Jud 25; Didaché 2, 7. na Jud 22nn; 3, 6. na Jud 8—10; Polykarpa Filip. 3, 2. na Jud 20. a pozdrav.) Že byl Jud v Římě záhy uznáván za spis kanonický, lze doložit tak zvaným *zlomkem Muratorským* z druhé polovice druhého století (Ř. 68n. Viz *Cornely*, H. c. *introducio generalis*, 2. vyd., Paříž 1894, č. 63. s. 184). Taktž o Jud smýšlela církev alexandrijská; to dosvědčují *Kliment* z Alexandrie (Hypotyposeon, MPG IX 731; srv. Eusebius, H. E. VI 14. MPG XX 549; Paedag. III 8; Strom. III 2 (MPG VIII 616. 1113) a *Origenes* (In Matth. X, 17; In Jos. hom. 7, 1 (MPG XIII 877; XII 857); De princ. III 2; In Gen. hom. 2, 5; In Matth. XVII, 30; In Rom. III 6; IV 1 (MPG XI 303; XII 172; XIII 1569; XIV 939. 1016); viz *Cornely* n. u. m. č. 65. s. 178; týž III s. 655); *Origenes* nazývá spisovatele listu výslovně JUDOU APOŠTOLEM (In Rom. 5, 1). TERTULLIAN, jenž rovněž jmenuje autora listu APOŠTOLEM JUDOU (De cultu femin. 1, 3), je svědek, že nejinak smýšlely církve v severozápadní Africe. EUSEBIUS CAESAREJSKÝ počítá sice Jud ve svém kánoně mezi knihy od některých popírané (*ἀντιλεγόμενα*), poznamenává

však, že Jud bývá většinou v církvích předčítán; neudává, proč Jud neřadí mezi *ὁμολογούμενα*, t. j. všeobecně za pravé uznané; před ním nenalzáme stopy, že by někdo byl o kanoničnosti Jud pochyboval nebo dokonce jeho pravost popíral (H. E. II 23, 25; III 25, 3; MPG XX 205, 269). Za církev antiochijskou mluví *synodický list sněmu v Antiochii r. 269* slaveného. Ze seznamů biblických knih západní církve jediný „CANON MOMMSENIA-NUS“ listu Jud neuvádí, všechny ostatní však jej jmenují mezi knihami kanonickými. Tak seznam římského sněmu (IV) z roku 380 (Denzinger, *Enchiridion symbolorum*, vyd. 16. Friburgi Brisgoviae 1928, čís. 84. Srv. tamže, čís. 92., 96., 162.). Za těchto okolností chápeme výrok svatého Jeronýma: „*Juda zanechal malý list, jeden ze sedmi katolických . . . zasloužil si již vážnosti stáří a užíváním a jest počítán mezi svatá Písma.*“ Nechápe me však, kterak mohl napsati „*od velmi mnohých jest zamítán*“, třebaže udává důvod: „*protože z knihy Henoch, jež jest apokryf, pojal do něho výpověď*“ (De viris ill. 4, MPL XXIII 645). Jen církev syrská Jud nedbala — podobně jako jiných katolických listů — nebyl původně ani v nejstarší syrské bibli (Pešittha) ani v pozdější bibli filoxenské. Přes tento místní zjev možno na základě svědectví výše uvedených tvrditi, že Jud od století IV. došel všeobecného uznání. Máme-li na zřeteli krátkost listu a zvláštní obsah, jenž nepodával církevním spisovatelům mnoho příležitostí, aby jej citovali, třeba jest uznati, že svědectví, jež pro jeho kanoničnost máme, jsou skvělá. (*Maier, Der Judasbrief. Seine Echtheit . . . Freiburg 1906, s. 60nn.*) Důvod, proč se někteří zdráhali přijmouti Jud za spis kanonický, uvedl již Jeronym: pozastavovali se nad

tím, že Jud v. 14n dovolává se apokryfní knihy Henoch. (Viz výše.) Avšak i kdyby Jud v. 14 byl skutečně Henoch citován, nevyplývalo by z toho nic proti pravosti spisu Jud. Není totiž v Judově citátu, jež se bezmála do slova srovnává s řeckým zněním knihy Henoch — *nic závadného*; bere-li Pán, apoštolové, zejména Pavel (Sk. 17, 28; 1 Kor. 15, 33; Tit. 1, 12; 2. Tim. 3, 8) příklady a doklady z přírody i z knih světských, mohl podobně učiniti Juda. Tím spíše, užil-li důvodu, jež nazýváme „argumentum ad hominem“ (*van Kasteren, Maier* a jiní; *Merk* s. 949). Totéž říci jest o Jud v. 9, který pokládali *Klement Alex., Origenes* a *Didymus* za citát z apokryfu „NANEBEVZETÍ MOJŽÍŠOVA“. Ježto však „Assumptio Moysis“ mohla býti napsána *po* listu Jud, mohl tento i onen vážit i z pramene společného — z podání židovského. Také všecek ráz Jud mluví pro jeho pravost. Prostičká slova, jimiž se Jud čtenářům představuje (v. 1), vylučuje podvržení pozdější, jež by sotva k získání autority bylo si vybralo Judu, o němž kromě jména a jediného výstupu (Jan 14, 22) Písmo nic nepraví a který se dovolává autority svého bratra Jakuba (v. 1). Juda *apoštol* mohl velmi dobře připomenouti ve v. 17 slova „*apoštolů Páně*“, podobně jako již učinil Petr ve svém druhém listě 3, 2. I my říkáme svým žákům „pamatujte svých učitelů“, a zahrnujeme také mezi ně sebe, jestliže Pavel Soluňské napomínal (2. Sol. 2, 5): „Nepamatujete se, že jsem vám to pravil, jsa ještě u vás?“, ačkoli neminul ještě ani rok od té doby, co ze Soluně (Thessaloniky) odešel, tím spíše mohl Juda napsati řečená slova (v. 17) svým čtenářům, kteří ho slyšeli před několika roky (*Merk*. s. 946, 949). O „*viře*“ ve smyslu *objektivném* jako Jud v. 3. 20. mluvil

také již Pavel ve svých starších listech a zejména v listech pastýřských. Tvrzení některých kritiků, že Jud čelí nauce gnostiků, kteří vystoupili teprve po dobách apoštolských, je nesprávný předpoklad, z něhož vyvozují nesprávný ovšem závěr, že Jud nemohl býti napsán již za dob apoštolských. *Pravda jest, že Jud obrňuje čtenáře proti bludům, jež ohrožovaly čistotu víry křesťanské již za dob apoštolských.*

§ 4. (Životopis autorův.) Spisovatel jmenuje se ve v. 1 „*Juda, služebník Ježíše Krista a bratr Jakobův*“. Ve S. z. byl název „*služebník Boží*“ čestné jméno vynikajících mužů, jako na příklad *Mojžíše* (Nm. 12, 7n; Ž. 104, 26; Moudr. 10, 16; Bar. 1, 20), *DAVIDA* (1 Par. 17, 7; Ž. 88, 4. 21; Is. 37, 35) a jiných. Možno se tedy domnívati, že „*služebník Ježíše Krista*“ je pokorné označení úřadu apoštolského, k němuž Juda byl povolán od Ježíše Krista; ten úřad je spolu průkaz (legitimace), který Judu opravňuje, aby psal slova napomenutí a žádal, aby jich bylo dbáno. Přídavek „*bratr Jakobův*“ je na místě, byl-li Jakob vynikající osobnost čtenářům listu známá. Nebyl to Jakob Starší (Větší), bratr Janův, jenž ukončil svůj život v Jerusalemě smrtí mučednickou již roku 42 po Kristu a o němž není známo, že měl bratra Judu. Bratr tohoto nemůže býti jiný Jakob, nežli biskup jerusalemský, jenž se za doby apoštolské těšil zejména v Palestině a v zemích sousedních (Syrii) z veliké vážnosti a jenž sám napsal známý list, tedy *Jakob Menší (Mladší), syn Alfeův a apoštol*. (Viz úvod do tohoto listu.) Uvážíme-li, že Jud psal týmže křesťanům ze židovstva v Palestině a v Syrii (viz níže), kterým byl psal Jakob Mladší, rozumíme, proč se Juda dovolává svého bratra Jakuba. V apoštolských se-

znamech Lk. 6, 16 a Sk. 1, 13 jmenován jest vedle Judy Iškariotského také „Ἰουδᾶς Ἰακώβου“ (Juda Jakobův). Nelze tu doplniti „syn“, nýbrž právem všeobecně bývá doplňováno ἀδελφός (bratr), tedy „*Juda, bratr Jakobův*“. V seznamu Matoušově (10, 3) po Jakobovi Alfeovu na desátém místě jmenován jest Λεββαῖος ὁ ἐπικληθεὶς Θαδδαῖος (Lebbaios, zvaný také Thaddaios) (v. Soden.) v seznamu Markově (3, 19): Θαδδαῖος (Thaddaios). Původně bylo asi i u Mt. 10, 3 Θαδδαῖος (Vogels). Nemůže býti pochybnosti o tom, že TADEÁŠ je příjímí JUDY APOŠTOLA. Mt. 13, 55 (= Mk. 6, 3) jsou jmenováni „*bratři Páně*“: *Jakub* a *Josef*, a *Šimon* a *Juda*“, a jmenována i matka jejich, *Maria*, to jest manželka *Alfeova* neboli *Klopova* (Kleofášova). *Maria* ta byla podle Jana 19, 25 „*sestrou*“, to jest příbuznou matky *Kristovy*. Viz článek SYKORŮV „*Bratři Páně*“ v Českém slovníku boho vědném II 434—443 a článek téhož v Časopise katolického duchovenstva 59 (1918) 58—60, 147n, 260n. Prastará tradice (Tertullian, Origenes, Atanáš) nazývá spisovatele *Jud* výslovně „*apoštol*em“. O činnosti *Judově* po vstoupení *Páně* na nebesa není nic jistého známo. Podle HEGESIPPA (Eusebius, H. E. III 20, 1—5) byli dva vnuci *Judy*, „*bratra Páně*“, *ZOKER* a *JAKUB*, kteří se živili v Palestině rolnictvím, za pronásledování *Domitiana* jakožto podezřelí z velezrady odvečeni do Říma, avšak zase propuštěni, ježto byli uznáni za neškodné. Podle toho byl *Juda* kdysi ženat. *Legenda* praví, že zpečetil svou nauku krví mučednickou v *BEJRUTĚ* nebo v *ARADU*, tedy v *Syrii*; to navštědčuje domněnce, že v těchto krajinách (v *Syrii* a *Palestině*) *Juda* hlásal evangelium. *Syrští křesťané* neodvozují svého křesťanství od *Judy Tade-*

áše, apoštola; jejich církev v Edesse založil jeden ze 72 učedníků, jménem THADDAIOS neboli ADDAI (Addaeus). Církev římská slaví svátek Šimona a JUDY dne 28. října. Věřící utíkají se s důvěrou k němu v zavilých, zoufalých případech. (*Košňář*, Svatý apoštol Juda Tadeáš, mocný pomocník ve svízelných strastech života, ochránce cti a dobrého jména. Praha 1910; *Arnošt Hello*, Podobizny svatých. Přeložil S. Bouška. Praha 1898, s. 283—289.)

§ 5. (Komu byl Jud psán?) List jest adresován: „*povolaným, v Bohu Otci milovaným, a Ježiši Kristu zachovaným*“ (v. 1). Ze všeobecného znění adresy nelze sice vyvozovati, do kterých krajin byl list poslán, avšak v. 7 nám prozrazuje, že svědčil oblasti, ve které působilo několik apoštolů; to byla zejména Palestina. Jud předpokládá u svých čtenářů značnou znalost bible S. z. (v. 5—7. 9. 11.), židovského podání (v. 9), i literatury židovské nekanonické (srv. v. 14n); z toho můžeme se právem dohadovati, že měl popředně na mysli křesťany ze židovstva, žijící v Palestině a v sousedních zemích, v nichž byl dobře znám list Jakubův a vážen jeho spisovatel.

§ 6. (Kdy byl napsán.) Jud poukazuje na výstražné tresty, jimiž Bůh stihl bezbožníky (v. 5 až 7); kdyby byl psal po roce 70, nebyl by opomenul zmíniti se o katastrofě, která toho roku stihla Jerusalema, která zůstala dlouho v živé paměti a která byla by vydatně přispěla k důkazu Judovu. Proto jest odmítnouti názory nadkritiků, kteří kladou Jud do roku 80 (Credner, Spitta) nebo do roku 80—90 (v. Soden), 90—100 (Knopf), nebo dokonce do prvních desetiletí druhého století (Harnack, Jülicher). Protože, jak bylo výše ukázáno, Jud je

starší nežli druhý list svatého Petra, jenž umřel roku 67, byl Jud napsán před tímto rokem. Podle HEGESIPPA (u Eusebia, H. E. IV 22, 4) nebylo mezi palestinskými křesťany, pokud byl živ svatý Jakub Menší, náboženských rozmišek ani bludů; z toho možno vyvozovati, že Jud, který již bludy v Palestině se vyskytnuvší potírá, byl napsán po smrti svatého Jakuba, to jest po roce 62. Zbývá tedy pro Jud doba mezi r. 62—67, to jest *pozdní doba apoštolská*. Jud, v. 17. předpokládá, že u jeho čtenářů apoštolé hlásali víru křesťanskou; na to bylo od seslání Ducha svatého do roku 62 dosti času. Počátky svobodomyšlnosti, jež zacházela do nevázanosti, lze sice pozorovati již v pastýřských listech Pavlových, v Jud však je tento směr již více vyvinut, byl tedy tento napsán po oněch. Jud nemohl býti psán po r. 67, kdy se počala válka židovská, v níž zanikly křesťanské církve palestinské ve svém svérázu, církve, jimž byl Jud napsán.

§ 7. (Literatura.) Starší literaturu podává ERMONI ve Vigouroux, Dictionnaire de la Bible III, Paříž 1903, sl. 1813. Z novějších katolických spisů budtež jmenováni: RAMPF, Der Brief Judä, Sulzbach 1854; GHEORGHIU, Der Brief des Judas, Czernowitz 1901; MAIER, Zur Erklärung des Judasbriefes v B(iblische) Z(eitschrift) II (1904), 377 až 397; TÝŽ v Theologische Quartalschrift, 1905, s. 547—580; TÝŽ: Die Echtheit des Jud und 2 Peter v Zeitschrift für katholische Theologie, XXX (1906) 693—729; TÝŽ, Zur Apostolizität des Jakobus und Judas, v BZ IV (1906) 163—169, 255—266; TÝŽ, Der Judasbrief. Seine Echtheit, Abfassungszeit und Leser, v Bibl. Studien XVI, 3. 4., Freiburg i. B. 1906; CLADDER, Strophical Structure in St. Judes Epistle, Journal of theol. Studies V (1904)

589—601; HAASE, Apostel und Evangelisten in den orientalischen Ueberlieferungen. Bibl. Studien IX, 1—3, s. 273—275; VREDE, Der Judasbrief⁴ erklart, Bonn 1932, v *Meinertz-Vrede*, Die katholischen Briefe, str. 55—75. VAN KASTEREN S. J., De Brief . . . Utrecht 1916; HOLZMEISTER, Compendium officiorum christianorum a S. Juda, 20 s. propositorum (Verbum Domini) V (1925) 367 až 369; FELTEN, Die zwei Briefe des hl. Petrus und der Judasbrief übersetzt und erklärt, Regensburg 1928. Hejčl, Eurytmie listu sv. Judy v Čas. katol. duch. 1932 (73), str. 273—280. — Z novější protestantské literatury budtež uvedeni: KEIL, Commentar über die Briefe Petrus u. Judas, Leipzig 1883; SPITTA, Der zweite Brief des Petrus u. der Brief Judas, Halle 1885; BURGER, Die Briefe des Jakobus, Petrus und Judas (Kurzgefasster Kommentar v. Strack-Zöckler IV 2), 2. vyd., 1895; KUEHL, Die Briefe Petri und Judae, Göttingen 1897; WANDEL, Der Brief des Judas, Leipzig 1898; HOLMANN, Der Brief des Judas und der zweite Brief des Petrus II, 2. vyd., 571—596; MAYOR, The Epistle of St. Jude and the second Epistle of St. Peter, London 1907; BIGG, 1—2 Peter, Jud, Edinburg 1902; KNOPF, Die Briefe Petri und Judä (v Mayer, Krit. exeg. Kommentar über das N. T. XII, 7. vyd.), Göttingen 1912; WERDERMANN, Die Irrlehrer des Jud und 2 Petr, Gütersloh 1913; WOHLLENBERG, Der erste und zweite Petrusbrief und der Judasbrief (v Kommentar zum N. T. v Zahn XV), Leipzig 1915; MOFFAT, The General Epistles of Peter, James and Jude, London 1928; STRACK-BILLERBECK, Kommentar zum N. T., München 1922—1928; WINDISCH, Die kathol. Briefe erklärt., 2. vyd., Tübingen 1930.

Pozdrav (v. 1n).

- 1 Juda, služebník Ježíše Krista,
bratr Jakobův,
v Bohu Otci milovaným
a Ježíši Kristu zachovaným, povoláním:
2 Milosrdenství vám a pokoje a lásky
vždy větší množství!

I. Pohnutka a účel listu (v. 3n).

- 3 Miláčkové, s veškerým úsilím hodlaje psáti vám
o společné naší spáse,
pocítil jsem nutnost listem vás napomenouti,
byste bojovali
za víru, jednou svatým danou.
- 4 Vloudili se totiž jacísi lidé,
dávno předem zapsaní k tomuto soudu,
bezbožníci, kteří milost Boha našeho zvracejí
v nevázanost
a jediného vládce a Pána našeho
Ježíše Krista popírají.

II. Pojednání (v. 5—19).

**TŘI PŘÍSNÉ TRESTY ZE STARÉHO
ZÁKONA (v. 5—7).**

Kterak byli potrestáni nevěřící Israelité na pouš-

ti (v. 5); kterak pyšní andělé (v. 6); kterak obyvatelstvo Sodomy a měst okolních (v. 7).

- 5 Připomenouti však (jen) vám chci,
 (vám), kteří (to) všecko jednou víte,
 že Pán, jenž lid ze země Egypťské vysvobodil,
 po druhé ty, kteří neuvěřili, zahubil;
 6 anděly pak, kteří neuchovali svého knížectví,
 nýbrž opustili své sídlo,
 k soudu velikého dne
 věčnými pouty v temnu že uchovává;
 7 kterak (i) Sodoma a Gomorrha a okolní města,
 jež podobným způsobem jako tito oddala se smilstvu
 a dala se za tělem zakázaným,
 leží tu jako výstraha ohně věčného trest nesouce.

KTERAK BLUDAŘI ŘADÍ (v. 8—16).

Nestydatě przní tělo a posmívají se všemu nadmyslnému (v. 8—10). Po cestách Kaina, Balaama a Koreho spějí neodvratně do věčné záhuby (v. 11—13). Osud jejich předpověděl již Henoch (v. 14—16).

- 8 Však podobně i tito blouznivci
 tělo przní,
 panstvem pohrdají,
 mocnosti tupí.

- 9 A (přece) Michael archanděl,
když ve sporu s ďáblem
hádal se o tělo Mojžíšovo,
neosmělil se soudu vynésti potupného,
ale řekl: „Přikaziž tobě Pán!“
- 10 Tito však to, čeho neznají tupí,
a co způsobem přirozeným jako nerozumná
zvířata znají,
to jest jim na zkázu.
- 11 Běda jim, že se na cestu Kainovu dali,
a do bludu Balaamova pro zisk se vrhli
a zpuřností Koreovou zahynuli.
- 12 Tito (lidé) jsou na vašich hodech lásky-skvrny,
ježto spoluhodují beze studu, sami se pasouce;
mraky bezvodé větry přeháněné,
stromy na podzim, bez plodů, dvakrát odumřelé,
(z kořene) vyvrácené.
- 13 Divoké vlny mořské,
vypěňující své hanebnosti;
hvězdy bludné,
jimž mrákota temna
na věky jest uchována.
- 14 Však o nich i předpověděl
sedmý od Adama, Henoch, řka:

„Ejhle, přichází Pán

se svatými tisíci svými,
aby vykonal soud nade všemi,

15 a potrestal všechny bezbožníky
za všechny skutky bezbožnosti jejich,
jež spáchali

i za všechny tvrdé řeči, jež promluvili proti němu
zločinci bezbožní.“

16 Jsou to reptalové skuhraví,
kteří podle chtíčů svých žijí,
a ústa jejich mluví zpupně,
pochlebují lidem k vůli zisku.

JIŽ APOŠTOLOVÉ PŘEDPOVĚDĚLI
PŘÍCHOD TAKOVÝCH BLUDAŘŮ

(v. 17—19).

17 Vy však, miláčkové, pamětlivi buďte slov,
předpověděných od apoštolů
Pána našeho Ježíše Krista,
že vám řekli:

18 „Za posledního času budou posměvači,
žijící podle svých chtíčů
bezbožných.“

19 Jsou to lidé rozkolní,
živočišní, Ducha nemající.

Závěr (v. 20—25).

BUĎTE STÁLÍ U VÍŘE (v. 20n)

20 Vy však, miláčkové,
vzdělávejte se
na přesvaté víře své
v Duchu svatém se modlíce;

21 v lásce Boží se zachovejte
očekávající milosrdenství
Pána našeho Ježíše Krista
k životu věčnému.

KTERAK JEST NAKLÁDATI SE
SVEDENÝMI (v. 22n).

22 A jedny usvědčujte, protože se kolísají,
23 jiné zachraňujte z ohně je vychvacující,
a nad jinými se slitovávejte v bázni
ošklivíce si i šat tělem pokálený.

CHVALOŘEČ (v. 24n).

24 Tomu pak, jenž jest mocen zachovati vás bez
poklesku,
a postavit vás před svou velebnost bez úhony,
s plesáním,
25 jedinému Bohu, spasiteli našemu,
(bud) skrze Ježíše Krista, Pána našeho

**sláva, velebnost, vláda a moc
přede vším věkem, i nyní i na všechny věky.
Amen.**

POZNÁMKY

V. 1. „*v Bohu Otcí*“ plane láska, kterou jsou *od něho* milováni.

„*zachováni jsou*“ v pravé víře, takže zůstávají majetkem Ježíše Krista, třebaže se bludaři snaží odciziti mu je. Řím. 1, 1. 7; 1 Kor. 1, 1n; 1 Petr 1, 1n.

„*povoláným*“ do církve Kristovy k pravé víře a spáse.

V. 2. „*milosrdenství*“ = milosti Boží.

„*pokoje*“, jež vyplývá ze spojení duše věřící s Bohem.

V. 3. Juda obíral se již delší dobu úmyslem věřícím psáti; náhlá zpráva o bludařích, ohrožujících čistotu víry apoštolské, ho *donutila*, aby provedl svůj úmysl hned. — Jde o pravdu, kterou apoštolové „*jednou*“ provždy a navždy věřícím *podali* a tito přijali; je tedy nezměnitelná.

„*svatí*“ jsou křesťané, protože křtem jsou odděleni a vyňati ze všedního nízkého světa a jsou Bohu zasvěceni; jsou tedy osoby posvátné, k životu svatému zavázané. Srv. Sk. 9, 32; 1 Kor. 6, 1n; 1 Petr 1, 15n.

V. 4. „*vloudili*“ se do církve mezi svaté. Srv. Sk. 8, 18; Zjev 2, 6.

„*dávno*“ — již ve S. z. bylo „*zapsáno*“, jaké tresty stihly bezbožníky, na př. nevěřící Israelity na poušti, třebaže je byl Hospodin předtím z egyptské poroby *vysvobodil*, pyšné anděly, třebaže je byl Bůh vysoko postavil, jakož i smilné Sodomany; tím byly ve S. z. i „*zapsány*“ tresty, jež očekávají nynější „*bezbožníky*“, před nimiž Jud varuje. Překrucující nauku apoštolskou o milosti Boží a o svobodě evangelické (Řím hl. 6n) hlásají slovem

i skutkem mravní, zejména pohlavní „*nevázanost*“; 2 Petr 2, 19; Gal. 5, 13. Kterak „*popirají*“ o tom srv. v. 8.

V. 5. — „*zahubil*“ kromě Josue a Kaleba; viz Nm 14, 1nn. Hospodin by podobně přísně zakročil proti čtenářům Judova listu, jež kdysi křtem vysvobodil ze jha starozákonné poroby, kdyby mu nyní víru odepřeli; odňal by jim nadpřirozený život z té víry plynoucí. — Jak *přísně trestá Bůh nevěru!* 2 Petr 2, 5 místo příkladu tohoto poukazuje na to, kterak Bůh jiné hříšníky byl pokutoval — *potopou*. Některé řecké rukopisy a staré překlady místo „*Pán*“ mají „*Ježíš*“. Také *Vulg.*; to čtení zakládá se na názoru, že Syn Boží již prve nežli se vtělil, byl vůdcem národa vyvoleného (Srv. 1 Kor. 10, 4. 9; 1 Petr 1, 11).

V. 6. — „*knížectví*“ byl nadpřirozený stav milosti, do něhož andělé byli povýšeni a jistá naděje v blaženost nebeskou, která jim byla zaručena, obstojí-li při zkoušce. — „*soud velikého dne*“ = poslední, na němž bude veřejně prohlášen i rozsudek nad anděly. — „*v temnu*“ doslovně: „*pod temnem*“ (srv. „*pod zemí*“) = v nejhlubším pekle. — „*uchovává*“ = vězní. Srv. 2 Petr 2, 4; Sk. 2, 20; Zjev. 6, 17; 16, 14. — Také čtenářům listu Judova dostalo se křtem vysoké důstojnosti dítek Božích a ještě vyšší důstojnost jest jim zaručena v „*sídle*“ nebeském; toho všeho by však pozbyli, osud pyšných andělů by je potkal, kdyby také nevěrou od Boha odpadli.

V. 7. — Pětiměstí, Sodoma Gomorrha, Adama, Seboim a Bala (= Segor), t. j. obyvatelé těchto měst dali se za tělem „*jiným*“ nežli je to, jehož dovoleno užívati při normálním pohlavním obcování, tedy dali se za pohlavím „*zakázaným*“, dopouštěli se sodomie. Srv. Gn. 19, 5; Řím. 1, 27. Čtyři prvá

města pykala na výstrahu za pohlavní výstřednosti proti přírodě; páté město bylo jen na přímluvu Lotovu zachováno. Viz Gn. hl. 19; 2 Petr 2, 6. — Juda chce jen „připomenouti“ (v. 5), kterak (i) Sodoma . . . — „jako tito“ = obyvatelé Sodomy a Gomorrhhy. K pokutě Sodománů srv. Moud. 10, 7; 2 Petr 2, 5. 7n přidává další dva příklady z dějin potopy a Lota.

V. 8. — „blouznivci“ ve Vulg. není. — „pansvem“ = důstojností a mocí, jež vyplývá z toho, že Ježíš Kristus jest „pán“ = Adónáj = Bůh. Srv. v. 4; 2 Petr 2, 10. — „tito“ bezbožníci (v. 4). — Popírají, ne-li teoreticky, aspoň prakticky svým nevázaným životem, že Pán Ježíš, jenž měl moc je vysvoboditi ze starého otroctví, také má moc je potrestati, je zahladiti, jako byl učinil nevěřícím Israelitům na poušti: vzíti jim život milosti i slávy. — (Srv. v. 5.) — „mocnosti“ = jakoukoliv autoritu, třebaže za ní stojí autorita samého Boha. Ze souvislosti vyplývá — zdá se — že popírali nadlidskou moc zlých duchů škoditi lidem, kterou jim Bůh ponechává. Nevěří, že by mohli od nich býti trestáni tím, čím jsou a budou pokutováni sami: věčným ohněm (v. 6). Nemohou prý člověku škoditi nemajíce nadlidských sil.

V. 9. V padlých andělich zůstal přirozený obraz Boží, třebaže hříchem zastíněný, zůstala jim i moc převyšující síly člověkovy. Jsou to dary Boží, jichž dlužno si vážiti i přes zatvrzelost zlých duchů ve zlém. Přednosti padlých andělů uznal sám archanděl Michael tím, že se neodvážil pronésti posměšného soudu o ďáblovi, nýbrž ponechal jej samému Bohu. — Výrok „Přikaz tobě Pán“ nebo „Pokárej tebe Pán“ pronáší ve vidu Zacharjášově (3, 1nn) anděl Páně proti satanovi, jenž chtěl na

velekněze Josue před Bohem žalovati. Také v N. z. (Zjev. 12, 7) Michael bojuje s drakem (hadem). Michael (= Kdo jako Bůh) byl pokládán již ve S. z. za ochránce národa vyvoleného (Dan. 12, 1; 10, 12n) a zůstal jím i v N. z. pro církev křesťanskou. — O zápase Michaelově s ďáblem o mrtvolu Mojžíšovu nedočítáme se ani v bibli ani v jiné knize židovského písemnictví. *Kliment z Alex.* (Hypotyposeon in epist. Jud) *Origenes* (De principis III 2, 1), *Dionys Alex* (In epist. Judae enar.) a jiní tvrdí, že Juda tuto zprávu vážil ze židovského apokryfu „Na nebe vzetí Mojžíšovo“ (*Ἐνάληψις Μωυσέως*). Možno jim dáti za pravdu, třebaže zlomky této knihy, jež se nám zachovaly. řečené zprávy neobsahují; to proto, že se končí právě tu, kde mají vypravovati o Mojžíšově smrti. (Schürer Geschichte des jüdischen Volkes III. 4. vyd. Lpzg 1909 s. 294 až 303.) Kdy však byl ten apokryf napsán? Většina kritiků jej klade do prvních dob křesťanských (Schürer n. u m. s. 298n), kdežto jiní jej posouvají do časů pozdějších; někteří dokonce mají za to, že byl napsán teprve na počátku druhého století křesťanského. Byla-li kniha složena tak pozdě, nemohl jí Juda citovati (viz úvod). Byla-li napsána prve, nemusil jí Juda nutně citovati, nýbrž mohl právě tak jako spisovatel apokryfu zprávu svou vážiti z židovského podání, tedy podobně jako učinili jiní novozákonní svatopisci. (Na př. Sk. 7; 1 Kor. 10, 4; 2 Tim. 3, 8; Žid. 11, 37.) Židovské podání vykládalo si tak zprávu Dt. 34, 5nn, že Hospodin pochoval Mojžíše. Židé byli přesvědčeni, že ho nepohřbil sám, nýbrž skrze Michaela. Podle běžného výkladu přel se Michael s ďáblem o mrtvolu proto, že tento chtěl mítí hrob Mojžíšův na místě známém a všem přístupném, aby k němu Israelité četně putovali,

jej ctili, Mojžíše zbožňovali a tak se dopouštěli modlářství, kdežto Michael chtěl tomu zabrániti pochováním těla na místě neznámém. (Jiní odůvodňují ovšem jinak zápas Michaelův s ďáblem.) Petr, jenž psal křesťanům z pohanstva, praví všeobecně, že dobří andělé neosmělili se vysloviti rozsudek zavrhuující zlé anděly (2 Petr 2, 11). — Zprávu o zápase Michaela s ďáblem dlužno pokládati za básnický tvar slovesný, kterým mělo býti vysloveno úsilí ďáblovo použití mrtvolvy Mojžíšovy k modlářství, jakož i jeho bolest, že se mu tento plán zhatil. Podobný obrat básnický viz Job. 1, 6—12.

V. 10. „*neznají*“ = nechtějí znáti panství (božskou moc) Ježíše Krista, nechtějí uznati nadlidskou moc duchů pekelných. Viz v. 4. 8. — „*způsobem přirozeným*“ = smysly jako nerozumná zvířata znají a libují si výstředně v rozkoších živočišných; ta nezřízenost je vrhá v časnou i věčnou záhubu.

V. 11. Jako Kain, ač byl od Hospodina varován, poddal se svému nízkému chtíči (Gn. 4, 7), tak i tito bídníci podléhají svým nízkým pudům, třebaže je *Bůh napomíná* (v. 10). — Je to blud a sebeklam sháněti se proti vůli Boží po sobeckém prospěchu (Nm. hl. 22; 2 Petr 2, 15). Balaam činil tak pro zisk, pro dary, tito činí tak pro požitek tělesný. — Vzpírajíce se Bohu i vrchnostem od něho ustanoveným (v. 8), podobají se Koremu a jeho stoupencům, kteří se vzepřeli Mojžíšovi a bratru jeho a za to bídně zahynuli (Nm. hl. 16).

V. 12. Hodů (agap), jež mají v církvi živiti bratrskou lásku, zneužívají k tomu, aby se najedli a napili, jak hrdlo ráčí; pasou a vypasují se, krmí a vykrmují se na nich jako zvířata. Tím vznešenost

a mravní krásu agap znečišťují. — Jsou to lidé plného břicha, avšak *prázdného ducha*; nic vyššího nelze od nich očekávat jako se nelze nadíti vydatného deště od mraků jalových (Přís. 25, 4). — „*stromy na podzim*“ nemající ani plodů ani listí, nejevící života. Srv. proti tomu Ž. 1, 1nn. — Po prvé byli odumřelými stromy, pokud nepřijali křesťanství; po druhé odumřeli, když odvrhli křesťanskou životodárnou mravnost. Ostatně „*dvakrát*“ může znamenati také „*venkoncem*“. — Srv. 2 Petr 2, 17n.

V. 13. Jako vlny mořské, hnané vichorem vyhazují s pěnou všelijaké bahno, tak i tito bídníci hnaní vichrem pohlavních vášní vyvrhují ze sebe kal slov a činů hanebných (Is. 57, 20). — „*hvězdy bludné*“, jež kmitnou se na chvílku na obloze, aby zapadly na věky v neproniknutelné temnotě.

V. 14n. „*sedmý*“ arciotec „*od Adama*“ počítaný tak, že Adam byl první (Gn. 5, 1—18); tak sluje také v apokryfní knize Henoch 60, 8; 93, 3. Nesmí tedy čtenář mysliti na Henocha, jenž pocházel z krve Kainovy (Gn. 4, 17). O sedmém patriarchovi předpotopním srv. Gn. 5, 24; Sir. 44, 16; Žid. 11, 5; Zjev. 11, 3nn. O tomto citátu Judově z knihy apokryfní viz úvod. — „*tvrdé řeči*“ = urážky. — „*tisíci*“ = myriadami (10.000).

V. 16. Hovíce svým chtíčům, jež nemohou člověka uspokojiti, nemohou dojiti vniterné duševní rovnováhy, jsou uvnitř rozervaní, reptají a naříkají na svůj osud. — „*žiji*“ = do slova „*chodí*“ (Srv. „*cestu života*“). — „*zpupně*“ zavrhuje přirozený zákon jménem svobody. Srv. v. 4. — Jsou to *sobci*, kteří neštítí se ani lichotit, hledí-li z toho zisk a požitek.

V. 17n. „*za posledního času*“ = před druhým

příchodem Kristovým (Jak. 5, 3; 1 Jan 2, 18; 1 Petr 1, 20). Jud necituje 2 Petr 3, 3; podává stručně ústní výroky apoštolů, kteří kdysi čtenářům listu kázali. Viz úvod.

V. 19. „rozkolní“ = získávají pro své výstřední názory stoupence, tím je odtrhují od společné jednoty; jsou to „sektáři“, boří a nestavějí. — „živočišní“ = smyslní, jen nižšího tělesného života dbají a jeho rozkoše vyhledávají. Srv. 1 Kor. 2, 13–3, 3; 15, 44–46; 1 Sol. 5, 23. „Ducha“ svatého nemají, t. j. nechtějí mít, nechtějí dáti se jím voditi.

V. 20n. „Na víře“ (od Boha samého pocházející a tedy „přesvaté“, nejsvětější) jakožto základě stavějte dále křesťanský svůj život. — Milost k té stavbě možno si vyprositi modlitbou „v Duchu svatém“. Srv. Řím. 8, 28. — „v lásce Boží“, kterou miluje Bůh křesťana a křesťan Boha. „očekávajíc“ plni naděje, že na posledním soudu, kdy bezbožným dostane se hrozné Boží spravedlnosti, věřící, spravedlivci okusí „milosrdenství“ jeho, jež je uvede „do života věčného“. Doporučuje tedy Juda víru, lásku a naději.

V. 22n. rozlišuje tři druhy svedených: 1. Ty, kteří jsou sice ještě daleko odpadu, přece však již se počínají viklati, pochybovati, nemají-li bludaři přece jen pravdu a nemají-li se k nim snad přidati; ty dlužno přiměřenými důvody *přesvědčovati* o pravosti víry apoštolské a zvrácenosti zásad svobodných myslitelů (a činitelů); případně třeba jest je i *kárati*, t. j. ukazovati, jak hanebně svobodomyslníci žijí a jak hanebno by bylo k vůli nim upustit od apoštolské nauky. 2. Jiní jsou již odpadu velmi blízko. Tu jest *rychle* a *odhodlaně jednati* jako když chceme někoho vytrhnouti z ohně. 3. Jiní konečně již odpadli. I těm jest prokazovati křes-

řanské milosrdenství aspoň modlitbou. Při rozmluvách s nimi jest však třeba opatrnosti, aby shovívavost k osobám nepřešla ve shovívavost k bludům, aby věřící chtějíce zachrániti jiné sami v bludu neutonuli. Podobné opatrnosti jest i šetřiti, kdyby svedení chtěli se vrátit do církve; bylo by vyšetřiti, je-li jejich rozhodnutí pevné a nehrozí-li *obava*, že dříve nebo později odpadnou zase. — Místo „*kolisající se*“ (pochybující) Vulg.: „*iudicatos*“ (= posouzené? Viz Sýkora, BČ).

V. 24n. Srv. Řím. 16, 25. — Za „*s plesáním*“ Vulg. má: „*při příchodě Pána našeho Ježíše Krista*“.

PRVNÍ LIST
SVATÉHO PETRA APOŠTOLA

SVATÝ PETR

Spisovatel prvního listu představuje se čtenářům jakožto „*Petr, apoštol Ježíše Krista*“ (1, 1); ve druhém listě „*Symeon Petr, služebník a apoštol Ježíše Krista*“. Ztotožňuje se tedy se Šimonem Petrem, jenž podle evangelií a Skutků ap. zabíral mezi apoštoly první místo.

Otec jeho se jmenoval *Jonáš* (= Jóchánán = Jóannés = Jan. Mt. 16, 17; Jan 21, 15). Slul tedy *Šimon, syn Jonášův*. První paprsky slunce spatřil v galilejském městečku *Betsaidě* na severním břehu jezera *Genesaretského*, severovýchodně od městečka *Kafarnaum* (tam, kde jest dnes Tell Húm). Viz Jan 1, 44. Oženiv se (1 Kor. 9, 5), usadil se v tomto městečku (Kafarnaum) a živil se spolu s bratrem *Ondřejem* rybářstvím. Žil v jednom domě se svou tchyní (Mk. 1, 29nn). Když vystoupil Jan Křtitel na Jordáně, Ondřej stal se jeho učedníkem; Šimon asi také.

Ondřej nabyv přesvědčení, že Ježíš jest slíbený Mesiáš (Jan 1, 35—39), přivedl k němu také svého bratra Šimona. Pán pohleděl na něho výrazně a slíbil mu, že bude slouti (aramsky) *Kéfas*, t. j. řecky *Petr* (= skála. Jan 1, 40—42). Šimon—Petr provázeje Krista přišel do *Kány galilejské*, kde uzřel první zázrak jeho (proměnu vody ve víno; Jan 2, 1—11). Přerušiv svou společnost s Ježíšem vrátil se s bratrem ke své živnosti rybářské. Po prvním zázračném rybolovu však opustili oba bratři všecko a přidali se navždy ke Kristu (Lk. 5, 1nn). Mezi apoštoly Petr dosáhl prvního místa; v seznamech jich bývá vždycky uváděn v čele: Mt. 10, 2; Mk. 3, 16; Lk. 6, 14; Sk. 1, 13. Vynikal nad ně také pevnou věrou a vroucí láskou; sálají z výroků jeho:

„*Odejdi ode mne, Pane, neboť jsem člověk hříšný*“ (Lk. 5, 8); „*Pane, jsi-li to ty, rozkaž mi, ať přijdu k tobě po vodě*“ (Mt. 14, 28nn); „*Pane, ke komu půjdeme? Ty máš slova života věčného*“ (Jan 6, 69); „*Ty jsi Kristus, Syn Boha živého*“ (Mt. 16, 16); „*Život svůj dám za tebe*“ (Jan 13, 37); „*Pane, ty víš všechno, ty víš, že tě miluji*“ (Jan 21, 17). Láska ke Kristu přiměla Šimona k tomu, že v zahradě getsemanské sáhl k meči (Jan 18, 10) a že zajatého mistra aspoň zdáli provázek (Mt. 26, 28). S Jakubem (Starším) a Janem Petr činil vyznamenávanou trojici miláčků Páně; viděl s nimi na své oči vzkříšení dcery Jairovy (Lk. 8, 51), byl s nimi očitým svědkem proměnění Páně na hoře a rozmluvy jeho s Mojžíšem a Eliášem (Mt. 17, 1—8), viděl zblízka, kterak Pán v zahradě Getsemanské bojuje smrtelný zápas (Mt. 26, 37).

Jen za Šimona zaplatil Pán daň chrámovou (Mt. 17, 26); za Šimona se zejména modlil (Lk. 22, 32), jemu jedinému předpověděl, jakým způsobem se jde se světa (Jan 21, 18n). Šimonovi jedinému dostalo se z úst Mistrových velikého zaslíbení u Cesaree Filipovy: „*Ty jsi Petr, to je skála, a na té skále vzdělám církev svou . . . a tobě dám klíče království nebeského.*“ (Mt. 16, 18n.) Na slibu nic nezměnil Petrův pád; zapřel sice z lidské křehkosti třikráte Mistra, hned však chybu hořce oplakal (Mt. 26, 75), takže živá víra jeho zase ožila a láska znovu vzplanula (Jan 21, 1nn).

V neděli ráno, kdy Pán vstal z mrtvých, Maria Magdalena přináší o tom první zprávu Šimonovi Petrovi (Jan 20, 2), Petr běží s Janem, tento ho předbíhá, avšak do hrobu vstupuje zase první Petr (v. 6). Petr byl první z apoštolů, jež vyznamenal Vzkříšený tím, že se mu zjevil (1 Kor. 15, 5). Poté

vrací se Petr domů, k jezeru Genesaretskému, tam však po druhém zázračném rybolovu Ježíš odevzdává mu slíbený nejvyšší úřad pastýřský slovy: „*Pasiž beránky mé, pasiš ovce mé*“ (Jan 21, 15 až 17).

Když byl Ježíš vstoupil na nebesa, Petr ujal se úřadu hlavy nové církve a skutečně jej také vykonával. Zařídil volbu nového apoštola na místo Jidášovo (Sk. 1, 15nn). Po seslání Ducha sv. mluví první jménem apoštolů o Kristu židům (Sk. 2, 14n). První z apoštolů činí zázrak, uzdravuje chromce od narození a ujímá slovo (Sk. 3, 12nn). První s Janem byl pro Ježíše vězněn a hájil před veleradou neohroženě kázání o tom, že v Ježíši dlužno hledati a možno najíti spásu (Sk. 4, 8nn). Tak i později, když byli apoštolé předvedeni před veleradu, Petr mluví jménem všech (5, 29). Soudcovskou a trestnou moc vykonával v případě Ananjáše a Safiry (5, 1nn) a později v případě Šimona Čaroděje (8, 18nn). — V Samařsku uděloval Ducha sv., t. j. biřmoval (8, 14nn). Činil další zázraky: v Lyddě uzdravil Eneáše (9, 32nn), v Joppe vzkřísil Tabitu (9, 36nn). Byl první apoštol, jenž přijal pohana Kornelia do církve, a to bez obřízky (hl. 10); tuto praksi také později v Jerusalemě náležitě odůvodnil (11, 1nn). Jakožto vrchní pastýř, visitoval křesťanské obce palestinské. (Sk. 9, 31n.) Do Jerusalema přichází Pavel prve než nastoupí misijní činnost, aby se představil Petrovi, hlavě církve (Gal. 1, 18). Herodes Agrippa vida, že se popravou Jakuba Staršího (r. 42) židům zavděčil, dal uvězniti také Petra, chtěje s ním později naložiti taktéž. Pán však vyslyšel modlitbu ustavičnou církve (12, 5) a Petra vysvobodil. Petr poté „*odebral se na jiné místo*“ (Sk. 12, 17). Spisovatel Skut-

ků ap. věděl asi velmi dobře, *kam* se Petr odebral, měl však své důvody pro to, aby místa přesně neudával (*Jacob Schäfer*, Handbuch zur biblischen Geschichte II⁸ Freiburg i. B. 1926 č. 616). O sedm neb osm let později (r. 49 nebo 50) Petr vystupuje zase v Jerusalemě na sněmu apoštolském: má hlavní slovo, všichni ho tiše poslouchají a Jakub Mladší se dovolává jeho svědectví (Sk. 15, 7nn. 13nn). Brzy po sněmu vidíme Petra s Pavlem a s Barnabášem v Antiochii, kde mu Pavel vytýká jakousi nedůslednost (Gal. 2, 11—21). Podle 1 Kor. napsaného r. 58 byla v Korintě vedle strany Pavlovy a Apollovy také strana Kéfova, t. j. Petrova; z toho lze důvodně vyvozovati, že Petr také v tomto městě před r. 58 osobně kázal. Biskup korintský Diviš píše r. 170 Římanům, že Petr v Korintě kázal (Euseb., Dějiny II. 25, 8).

V letech 42—49 a 50—67 zbývají veliké dvě mezery pro pobyt Petřův *v Římě*, třebaže ne nepřerušný. Že Petr v Římě byl a tam umřel smrtí mučednickou, uznávají dnes nejen všichni dějepisci katoličtí (*Felten*, Die zwei Briefe des hl. Petrus und der Judasbrief, Řezno 1929), nýbrž i většina badatelů protestantských (*Lietzmann*, Petrus und Paulus in Rom,² Berlin 1927). Dokazuje to sám 1 Petr 5, 13, jenž vyřizuje čtenářům maloasijským pozdrav od církve, „*kteřá jest v Babyloně*“, t. j. *v Římě* (*Vrede*, Die katholischen Briefe.⁴ Bonn 1932, s. 84n; viz níže). Tradici o působení Petrově v Římě podávají z nejstarších: *Kliment Římský*, žák sv. Pavla (První list Korintšanům hl. 5), *Ignác Antiochijský*, žák sv. Jana apoštola (List Římanům 4, 3), *Diviš*, biskup korintský v listě Římanům (*Euseb*, Círk. dějiny II, 25), *Irenej* (Proti blud. III 1, 1; III 3, 2), *Kajus*, kněz římský (*Euseb*, Círk. ději-

ny II 25, 7), *Tertullian* (De praescr. 32, 36; Scorpiace 15) a Kliment z Alexandrie (*Euseb*, n. u. m. II 15, 2). Na základě těchto svědectví soudí *Lietzman* (výše uvedený): „Všecky výpovědi nejstarších pramenů z doby kolem r. 100 stávají se jasnými a snadno porozumitelnými, hodí se dobře do souvislosti a souhlasí mezi sebou, uznáme-li, že Petr v Římě dlel a tam smrtí mučednickou zemřel. Jakákoli jiná domněnka o konci Petrově kupí obtíž na obtíž a nemůže se ani o jeden jediný pramen opřít.“ „Vstoupila-li však jednou noha knížete apoštolského do věčného města — uzavírá správně jiný protestantský učenec Richard Lipsius († 1892) — přišel tam jistě nikoliv jako pouhý cestující, nýbrž jménem své apoštolské plné moci“ (Schäfer n. u. m. s. 587 p. 6). Svědectvím *Eusebia* (Chron. II—153), *Liberiova* seznamu papežů z r. 354 a *Jeronyma* (De vir. ill. 1, závislého, jak se zdá, na Eusebiovi) je dostatečně odůvodněno, že Petr přibyl do Říma po prvé již druhého roku Klaudiova, t. j. r. 42. Ani Harnack neodvažuje se toto podání zamítnouti (Die Chronologie der altkirchlichen Literatur I 244 p. 2). Rok smrti r. 67 jest dosti zaručen, třebaže někteří (Duchesne, Zahn) ji kladou již do r. 64. Jak mu Pán předpověděl (Jan 21, 18n), byl ukřižován, a to podle *Origena* hlavou dolů, jak si byl vyžádal (*Euseb*, Dějiny, III 1, 2). Viz *Steinmetzer*, Der hl. Petrus, Bibl. Zeitfragen VI 3.

Komu?

1 Petr je psán „*vyvoleným poutníkům, rozptýleným po Pontu, Galacii, Kappadocii, Asii a Bithynii*“ (1, 1). Ať znamená těchto pět jmen staré krajiny (župy), ať pozdější římské provincie, je jisto,

že zabírají bezmála celou Anatolii. Pořad krajin není přesně zeměpisný, ježto Galacie leží mezi Kappadocií na východě a Asií s Bithynií na západě. Protože list jest adresován křesťanům (= poutníkům, cizincům) *rozptýleným*, t. j. „diaspory“ domníval se již *Origenes* a *Jeronym*, že dlužno tím slovem rozuměti t. zv. diasporu židovskou a že tedy list svědčí *židokřesťanům* jmenovaných krajin (provincií). Proti tomu již Augustin, Cassiodor a jiní byli toho náhledu, že list byl napsán křesťanům z pohanstva, jak vysvítá z četných míst listu samého. Na př. Čtenáři nemají se již dáti věsti „*dřívějšími chťiči, jako za dob své nevědomosti*“ (1, 14), kdy vedli „*prázdný život přijatý od otců*“ (1, 18); byli povoláni z *temna* ke světlu (2, 9), byli kdysi *ne — lid*, nyní však jsou lidem Božím (2, 10); tehdy žili „*v ohavném modlářství*“, konali „*zvěli (libůstky) pohanů*“ (4, 3). Tato místa lze velmi dobře obrátit na bývalé pohany, nepadno však na bývalé židy, kteří majíce starozákonné zjevení Boží nebyli v nevědomosti, nežili v temnu, nežili v modlářství, nečinili zvěli pohanů atd. Oba názory lze spojití v ten rozum, že list byl popředně adresován křesťanům z pohanstva, že však nevyklučoval, ano zahrnoval i křesťany ze židovstva, třebaže přímo na ně nenaráží (Cornely-Merk, Vrede a j.).

Účel

1 Petr vysloven jest v 5, 12: „*Krátce jsem vám napsal, abych vás napomenul a vám osvědčil, že to je pravá milost Boží, ve které stojíte.*“ T. j. křest a vše, čeho s ním došli, zejména křesťanská *naděje* jest milost Boží, které nesmějí pozbyti kolísáním u víře za těchto i příštích protivenství. Tyto útrapy

a nebezpečí, ne-li odpadu, tedy malomyslnosti a netečnosti v křesťanském životě pohnuly sv. Petra, aby se chopil pera nebo nadiktoval tento list (Srv. 1, 6n; 2, 12; 3, 9. 16; 4, 14). Ze slov jeho nevyplývá však nutně, že pronásledování Neronovo zachvátilo již i Malou Asii aneb že jí již hrozilo. Bylo dosti námětů soukromých k tomu, aby pohané (i židé) na křesťany nevražili, je pomlouvali, tupili, aby je udávali na úřadech atd. Srv. 5, 9. Srv. i podobný stav 1 Sol. 1, 6; 2, 14n; 3, 2. 5; 2 Sol. 1, 4nn; Fil. 1, 28nn. Důvod, proč právě sv. Petr do Malé Asie psal, netkvěl v tom, že kdysi v těchto krajinách sám působil. Origenes sice (Euseb, Dějiny III 1, 2) a po něm jiní se domnívali, že Petr tam pracoval, avšak domněnku svou nevážil z podání dobře založeného, nýbrž vyvozoval ji z listu samého; z toho však lze větším právem vyčísti, že Petr z vlastního názoru křesťanů maloasijských neznal. Církev v Galacii a Asii založil Pavel. Tento nebyl asi v Římě (byl snad v Hispanii), když došly tam zprávy o svízelném stavu křesťanů v Malé Asii, jenž žádá apoštolskou útěchu a posilu. Zprávy o utrpení, jež jest snášeti věřícím v Anatolii, přinesli do věčného města přátelé apoštolů, zejména Silván (5, 12) a Marek (5, 13).

Rozdělití

lze 1 Petr na *úvod* (1, 1—12), na *díl první*, dávající povšechná napomenutí k životu křesťanskému (1, 13—2, 10), na *díl druhý*, poučující, kterak se chovati k nevěřícím (2, 11—4, 6) a *díl třetí* o křesťanské solidaritě (4, 7—5, 11); list jest ukončen krátkým závěrkem (5, 12—14). Podrobnější rozčlenění viz v nadpisech jednotlivých statí překladu.

Kde

byl 1 Petr napsán, udáno jest 5, 13: *v Babyloně*. Nebylo to bývalé hlavní město na Eufratě, ježto není ani nejmenší stopy po nějakém starším podání, že Petr působil také v Mesopotamii; nebyl to ani Nový Babylon (= Seleucie na Tigridu) z téhož důvodu. Spisovatel neuvádí krajin, do kterých píše se svého (domnělého) stanoviska od východu, sice by byl jmenoval na prvním místě Kappadocii a Galacii na místě třetím. Za dob apoštolských byla z Babylonu — poušť (Strabo XVI 11, 5). *Babylon* slul tehdy také vojenský tábor v Egyptě v místech dnešního Fostatu, to jest předměstí Kahýry, avšak tento „Babylon“ byl za časů Petrových sotva znám a není ani žádné legendy ani pověsti o činnosti Petrově v Egyptě. Nezbyvá než viděti v „Babyloně“ (5, 13) náznačné jméno Říma. Pro tento náhled uvést lze množství důvodů: Již apoštolský žák Papiáš a Kliment z Alexandrie i sám Eusebius (Dějiny II 15, 2) viděli v Petrově Babylonu — Řím; též Jeronym (De vir ill. 8). Židům bylo běžné jmenovati Řím jménem svého odvěkého nepřitele: Babelu. K. př. 4 Esdr. 3, 1n. 28. 31; Oracula Sibyllina (vydal Friedlieb v Lipsku 1852) V 143. 159. Obyčej židovský přijali také křesťané (Zjev. na četných místech: 14, 8; 16, 19; 17, 5; 18, 2. 10. 21). Byl-li Marek s Petrem (5, 13), byl s ním *v Římě* a nikoli v Mesopotamii; z Kol. 4, 10; Filem. 24 vysvítá, že byl Marek kolem r. 62 v Římě.

Kdy

byl 1 Petr napsán, možno se dohadovati úvahou, že o státních zákrocích proti křesťanům není v listě

zmínky a že tedy byl napsán ještě před prvním pronásledováním křesťanů (Neronovým), t. j. před létem r. 64 nebo již r. 63. Srovnáme-li 1 Petr s Ef., shledáme, že Petr použil Ef.; poněvadž byl Ef. napsán za prvního zajetí Pavlova v Římě r. 60—62, nemohl 1 Petr býti napsán dříve, nýbrž o něco později, což nás vede zase do r. 63—64. (Vrede.) Nadkritika posunuje list ovšem do doby pozdější. Od r. 1808 jej dokonce sv. Petrovi upírá. Avšak všecka starobylost křesťanská až do počátku XIX. věku přičítala list sv. Petru, apoštolovi. Tak již vysvítá z 2 Petr 3, 1. U Otců apoštolských a křesťanských apologetů 2. století lze nalézt mnoho narážek na 1 Petr neb i citátů, jimiž přičítají listu rozhodnou autoritu. (*Kliment Řim*, ad Cor. 16, 17; 33, 8 srv. s 1 Petr 2, 21; 49, 5 srv. s 1 Petr 4, 8; 57, 1 srv. s 1 Petr 5, 5; *List Barnabášův* 4, 12 srv. s 1 Petr 1, 17; *Ignác*, Ad Magn. 13, 2 a 1 Petr, 5, 5; *Pastýř Hermův*, vid III 2, 4nn srv. s 1 Petr 2, 4nn; vid. IV, 2, 5 srv. s 1 Petr 5, 7—9 atd.; *Papiáš* a zejména *Polykarp* (Euseb. Dějiny III 39, 17; IV 14, 9). Jménem Petrovým uvádějí list *Irenej* (Proti blud. IV 9, 2 srv. s 1 Petr 1, 8; IV 16, 5 srv. s 1 Petr 2, 16), *Kliment z Alex.* (Strom 4, 7 srv. s 1 Petr 3, 14—17; Paed. 1, 6 srv. s 1 Petr 2, 1—3), *Origenes* (Select. in Ps III 6 srv. s 1 Petr 3, 19n; In lo VI 18 srv. s 1 Petr 3, 18nn), *Tertullian* (Scorp. c. 12 srv. s 1 Petr 2, 20n; c. 14 s 1 Petr 2, 17), *Cyprian* (De bono patientiae c. 9. srv. s 1 Petr 2, 21nn; epist. 56 srv. s 1 Petr 4, 12nn).

Spisovatel se jmenuje výslovně 1, 1 „*apoštolem Ježíše Krista*“ a „*svědkem Kristových utrpení*“ (5, 1); tím se jeví býti v celém listě. Jakožto stálý průvodce a posluchač Kristův zná dobře výroky jeho: na př. 1, 10 srv. s Lk. 10, 24; 1, 17 s Mt. 6, 9;

2, 12 s Mt. 5, 16; 2, 17 s Mk. 12, 17; 4, 14 s Mt. 5, 11. Viz dále 1, 19; 2, 21nn; 4, 1nn; 4, 13nn. Nápadná jest obsahová i formální shoda listu Petrova s jeho řečmi zachovanými ve Skutcích ap. Srv. 1 Petr 1, 3. 21; 2, 21nn; 3, 18nn; 5, 1; Sk. 2, 23nn; 3, 14nn; 4, 10; 10, 39nn. Nauka 1 Petr souhlasí dokonale s apoštolskou naukou Pavlovou, zejména s Řím. a Ef. Těchto dvou listů sv. Petr použil (také Jak). Mohl tak učiniti, ježto Jak. byl pravděpodobně napsán již asi r. 48, list Řím. r. 58 a Ef. mezi r. 60—62. Možno připustit, že Petr, když tento list skládal, měl pomocníka v řečtině písmem zběhlého, nejspíše Silvána (5, 12).

Úvod (1, 1—12).

NADPIS A POZDRAV (v. 1n).

1. Křesťan, jehož pravá vlast jest v nebesích, a který je zde na zemi jen cizincem nebo „*poutníkem*“, jest ke své důstojnosti od Boha *Otce* od věčnosti vyvolen z milionů nekřesťanů; jest vyvolen 2. skrze *posvěcení Duchem sv.*, jehož se mu dostává na křtu; jest vyvolen 3. k tomu, by *poslušně* podroboval rozum víře a vůli tomu, co mu činiti víra přikazuje, za to však aby se radoval z toho, co mu víra slibuje a poskytuje; jest vyvolen 4. k tomu, aby vešel v milostný poměr k Bohu, v *novou smlouvu* (= Zákon), potvrzenou a posvěcenou Krví Kristovou.

1 Petr, apoštol Ježíše Krista,
 vyvoleným poutníkům
 — rozptýleným po Pontu, Galacii,
 Kappadocii, Asii a Bithynii —
 2 podle úradku Boha Otce
 skrze posvěcení Duchem
 k poslušenství (víry) a ke skropení krví Ježíše Krista:
 Milosti a pokoje vám
 vždy větší množství!

DÍKY BOHU ZA POVOLÁNÍ KE
 KŘESŤANSTVÍ (1. 3—12).

Křesťané znova se zrodívše a stavše se tak dítkami Božími mají dědictví v nebesích bezpečně uložené; mohou ho jistě dosíci věrou, kterou v nich

Bůh sám zachovává (1, 3—5). Proto, třebaže budou nyní trpěti, budou se radovati, až přijde Kristus-Soudce a přinese jim dokonalou spásu (6—9). Jak vzácná jest a bude ta spása, vysvítá z toho, že se o ni proroci dychtivě zajímali a po ní toužili, ano že i andělé si přejí lépe ji poznati (v. 10—12).

- 3 Veleben budiž Bůh, Otec Pána našeho Ježíše Krista,
jenž podle množství svého milosrdenství
znovu nás zrodil
— skrze zmrtvýchvstání Ježíše Krista —
k naději živé,
- 4 k dědictví nezmařitelnému,
neposkvrněnému a nevadnoucímu,
uschovanému v nebesích pro vás,
- 5 kteří jste mocí Boží opatrováni
skrze víru ke spáse, připravené,
aby se ukázala v čase posledním.
- 6 Tehdy budete plesati,
třebaže nyní — dlužno-li — na chvílku se rmoutíte
ve všelijakých zkouškách,
- 7 aby vyzkoušená vaše víra za dražší uznána byla
nežli pomíjející zlato — jež přece (také)
ohněm tříbeno bývá —
k (vaší) chvále a slávě a cti,
až se zjeví Ježíš Kristus.
- 8 Toho, ač jste ho neviděli, milujete,
v toho, ač nyní na něho nepatříte, věříte;

9 proto plesati budete radostí nevýslovnou a
oslavenou,
až dojdete cíle své víry: spásy duší.

10 O té spáse přemýšleli a zpytovali proroci,
kteří o milosti pro vás (ustanovené) prorokovali;
11 zpytovali, na který čas a na jaké poměry
ukazoval Duch Kristův (mluvící) v nich,
když předpovídal o Kristových útrapách
a potomních oslavách.

12 Jim bylo zjeveno, že nikoli sobě,
nýbrž vám připravovali věci
nyní vám zvěstované skrze ty,
kteří hlásali vám evangelium v Duchu svatém,
poslaném z nebes,
(věci) do nichž touží andělé nahlédnouti.

Díl prvý:

VŠEOBECNÁ NAPOMENUTÍ
K ŽIVOTU KŘESŤANSKÉMU
(1, 13—2, 10).

1. BUĎTE SVATÍ (1, 13—16).

13 Proto podpásajíce si bedra mysli své
a jsouce dokonale střízliví
upřete naději svou na milost,
která vám bude podána,
až se zjeví Ježíš Kristus.

- 14 Jako poslušné dítky
neřídte se již dřívějšími chťci
jako za (dob) vaší nevědomosti;
15 ale jako je Svatý ten, jenž vás povolal,
budte i vy ve všem životě svatí;
16 jeť psáno: „Svatí budte, neboť já svatý jsem.“

2. BOJTE SE BOHA (1, 17—21).

- 17 A vzýváte-li jako Otce toho,
jenž nestranně soudí každého podle skutků jeho,
v bázni ztravte čas putování svého;
18 vždyť víte, že nikoli zmařitelnostmi,
zlatem neb stříbrem,
byli jste vykoupeni ze svého prázdného života
přijatého od otců,
19 nýbrž drahou krví Krista
jakožto beránka bez úhony a bez poskvrny.
20 Toho, jenž byl ustanoven (sice) před
založením světa,
zjevil se však v době poslední
21 pro vás, kteří skrze něho věříte v Boha;
(v toho), jenž ho vzkřísil
a dal mu slávu,
takže víra vaše
je také nadějí v Boha.

3. MILUJTE BLIŽNÍHO (1, 22 – 25).

- 22 Očistte duše své poslušností pravdy
k lásce bratrské nelíčené,
ze srdce milujte se vespolek vroucně;
- 23 vždyť jste znova zrození nikoli ze semene
zničitelného,
nýbrž nezničitelného,
slovem Božím živým a zůstávajícím.
- 24 Neboť „vše, co má tělo, jest jako tráva,
a všechna sláva jeho jak trávy květ;
usychá tráva a květ (její) oprchává,
slovo Páně však zůstává na věky;“
a to je to slovo, jež vám hlásáno bylo evangeliem.

4. ŽIJTE S KRISTEM A V KRISTU
(2, 1 – 10).

- 2,1 Odložte tedy všechnu zlobu a všechnu lstivost
i přetvářku a závist a všechno utrhaní;
- 2 jakožto novorozené děti po duchovním,
čistém mléku zatužte,
abyste jím vyrostli k spáse;
- 3 vždyť „jste okusili,
jak dobrý jest Pán“.
- 4 K němu přistupujte, kameni živému, od lidí
sice zavrženému,

avšak u Boha vyvolenému a poctěnému,
5 také sami jako kameny živé stavějte sebe
v dům duchovní, ke kněžství svatému,
abyste podávali duchovní oběti Bohu příjemné
skrze Ježíše Krista.

6 Proto stojí v Písmě:

„Hle, já položím na Sionu kámen
rožní, vybraný, ctěný,
a kdo v něho uvěří,
nebude zahanben.“

7 Vám tedy, kteří věříte, dostalo se cti,
nevěřícím však „kámen, který stavitelé zavrhli,
ten stal se kamenem rožním,

8 a kamenem nárazu a skalou pádu;
oni (na něj) narážejí“, protože slovu nevěří;
k tomu jsou též ustanoveni.

9 Vy však jste „rod vyvolený“, „královské kněžstvo“,
„národ svatý“, „vlastní (Boží) lid“,
abyste zvěštovali velečiny Toho,
jenž z temna vás povolal
k světlu svému podivu hodnému.

10 Byli jste kdysi „ne-lid“,
nyní však jste lid Boží,
byli jste „nepolitovaní“,
nyní však jste politování došli.

*Díl druhý:***JAK SE CHOVATI K NEVĚŘÍCÍM****(2, 11—4, 6).****1. DÁVEJTE POHANŮM DOBRÝ PŘÍKLAD****(2, 11n).**

- 11 **Miláčci, napomínám (vás) jakožto cizince a poutníky:
zdržujte se tělesných žádostí,
jež bojují proti duši;**
- 12 **obcování vaše mezi pohany buď vzorné,
aby to, proč vám utrhají jako zločincům,
ze vzorných skutků vašich poznali
a velebili Boha v den navštívení.**

2. POVINNOSTI K VRCHNOSTEM**(2, 13—17).**

- 13 **Poddejte se pro Pána každému lidskému zřízení,
buďto králi jakožto nejvyššímu pánu**
- 14 **aneb vladařům jakožto poslaným od něho
na potrestání zločinců a na pochvalu dobrých;**
- 15 **neboť to jest vůle Boží:
konáním dobrého umlčovati
nevědomost lidí nerozumných.**
- 16 **Jakožto (vpravdě) svobodní (tak číňte):
ne jako ti, kteří za plášť zloby mají svobodu,
nýbrž jako služebníci Boží.**

17 Všecky ctěte,
bratry milujte,
Boha se bojte,
krále v uctivosti mějte.

3. SLUŽEBNÍ AŽ POSLOUCHAJÍ SVÝCH PÁNŮ! (2, 18–25).

18 Služební, poddáni buďte ve vší bázni pánům,
nejen dobrým a laskavým,
nýbrž i drsným;

19 to je totiž milé (Bohu):
ze svědomitosti k Bohu snášeti útrapy
a (tak) trpěti nespravedlivě.

20 Neboť jaká je to sláva,
jestli za to, že chybujete,
rány snášíte?

Avšak dobře-li činíte
a (za to) utrpení snášíte,
to jest milé Bohu.

21 Neboť k tomu jste povoláni,
ježto i Kristus trpěl za vás
a vám zůstavil příklad,
abyste následovali šlépějí jeho.

22 On nepravosti „neučinil
aniž shledán klam byl v ústech jeho“;

- 23 On, když mu spílali, nespílal v odvetu,
když trpěl, nehrozil,
nýbrž odevzdával (vše) Soudci spravedlivému.
- 24 On hříchy naše sám na svém těle vznesl
na dřevo (kříže),
abychom hříchům odemrouce
spravedlnosti živi byli;
jeho „jizvami byli jste uzdraveni“.
- 25 Bylíť jste „jako bludné ovce“,
ale nyní jste se obrátili
k pastýři a strážci svých duší.

4. POVINNOSTI MANŽELŮ (3, 1—7).

- 3,1 Podobně ženy, poddány buďte svým mužům,
aby, i nevěří-li někteří slovu,
životem manželek beze slova byli získáni
2 zpozorující čistý život váš v bázni (Boží).
- 3 Vaše ozdoba nebudiž zevnější:
splétání vlasů a obkládání sebe zlatem
aneb oblékání rouch;
- 4 ale skrytý člověk, srdce (budiž vaší ozdobou),
nezničitelný duch mírnosti a tichosti,
ten je před Bohem drahocenný;
- 5 tak totiž kdysi i svaté ženy,
doufající v Boha se zdobily,
podřizující se svým mužům.

- 6 Tak Sára poslouchala Abrahama
 „pánem ho nazývají“;
 jejími dcerami jste se staly,
 dobře-li činíte
 a nebojíte-li se žádné pohružky.
- 7 Muži podobně žijte rozumně
 se ženami jakožto slabšími nádobami;
 prokazujte jim úctu
 jakožto spoludědičkám milosti života,
 aby modlitby vaše nebyly rušeny.

5. BUĎTE POKOJNÍ (3, 8—12).

- 8 Konečně všichni buďte jednomyslní, soucitní,
 bratrů milovní, milosrdní, pokorní;
- 9 neodplácejte zlým zlé
 ani spíláním spílání,
 nýbrž naopak žehnejte,
 ježto k tomu jste povoláni,
 abyste požehnání zdědili.
- 10 Neboť „kdo chce k životu míti lásku
 a zažítí dnů šťastných,
 zdržuj svůj jazyk od zlého
 a rty ať nemluví klamu;
- 11 uchyl se od zlého a čiň dobré,
 hledej pokoje a hoň se za ním.

12 **Neboť oči Páně (hledí) na spravedlivé
a uši jeho (kloní se) k prosbám jejich,
ale (hněvá se) tvář Páně na ty, kdož činí zlé."**

**6. BUĎTE TRPĚLIVÍ PATŘÍCE NA KRISTA
(3, 13—22).**

13 **A kdo jest, jenž by vám mohl ublížiti,
budete-li horliteli o dobré?**

14 **avšak byť i bylo vám trpěti pro spravedlnost,
jste blaženi;
„vyhrůžek jejich pak se nehrozte
aniž se dejte polekati“.**

15 **Ale Pána Krista za svatého mějte
ve svých srdcích,
hotovi jsouce vždycky k obraně (proti) každému,
kdo žádá od vás počet z naděje vaší.**

16 **Ale (braňte se) s tichostí a bázni,
svědomí majíce dobré,
aby ti, kteří tupí dobrý váš život v Kristu,
právě v tom, v čem vám utrhají,
byli zahanbeni.**

17 **Jeť lépe za činy dobré
— chtěla-li by vůle Boží —
trpěti nežli za zlé.**

18 Vždyť i Kristus jednou za hříchy zemřel
— spravedlivý za nespravedlivé —
aby vás přivedl k Bohu;
zabit byl sice podle těla,
avšak obživen podle duše.

19 V té (duši) přišed duchům ve vězení kázal,
20 těm, kteří byli kdysi nevěřící,
když (totiž) čekala Boží shovívavost za dnů
Noemových,
kdy byla stavěna archa;
v ní bylo jen několik, to jest osm osob zachráněno
skrze vodu.

21 Ta (voda) i vás v tom, co předobrazovala
nyní zachraňuje,
(totiž) ve křtu, (jenž) není odstranění
nečistoty tělesné,
nýbrž vyžádání dobrého svědomí na Bohu,
skrze vzkříšení Ježíše Krista.

22 Toho, jenž jest na pravici Boha
odebrav se do nebes,
jemuž poddání jsou andělé
a mocnosti a síly.

7. VARUJTE SE POHANSKÝCH NEŘESTÍ

(4. 1—6).

- 4,1 Protože tedy Kristus dotrpěl podle těla,
i vy touže myšlenkou se ozbrojte,
— neboť kdo dotrpěl podle těla,
přestal hřešiti —
- 2 abyste zbývající čas v těle
již nežili chtíčům lidským, nýbrž vůli Boží.
- 3 Jeť dosti na tom, že jste v čase minulém
konali vůli pohanů,
kdy jste žili v chlipnostech, v chtíčích,
v pijanství, obžerství, opilství
a v ohavném modlářství;
- 4 proto se diví, že s nimi neběháte
do téže kaluže zhýralosti,
a tupí vás.
- 5 Bude jim však vydati počet Tomu,
jenž jest pohotově soudit živé i mrtvé;
- 6 neboť proto bylo i mrtvým oznámeno evangelium,
aby odsouzení byli sice jako lidé (k smrti)
podle těla,
žili však jako Bůh podle ducha.

Díl třetí:

MAJÍCE NA MYSLI PŘÍŠTÍ SOUD
PĚSTUJTE KŘESŤANSKOU
VZÁJEMNOST (4, 7—5, 11).

1. MILUJTE SE BRATRSKY (4, 7 - 11).

- 7 Všech věcí konec je blízko;
zmoudřete tedy
a vystřízlivěte k modlitbám.
- 8 Především mějte vroucí vzájemnou lásku,
neboť „láska přikrývá množství hříchů“;
- 9 pohostinští buďte si navzájem
bez reptání.
- 10 Přisluhujte si vespolek,
každý podle milosti, kterou dostal,
jakožto dobří správcové
všelijaké milosti Boží.
- 11 Mluví-li kdo, (mluv) jako slova Boží;
přisluhuje-li kdo, (přisluhuj) jako z moci,
kterou dává Bůh,
aby ve všem oslavován byl Bůh skrze Ježíše Krista,
jemuž jest sláva a vláda
na věky věkův. Amen.

2. SNÁŠEJTE ÚTRAPY PO KŘESŤANSKU (4, 12—19).

- 12 Miláčci, nedivte se palčivosti (bolesti)
— jež vás potkává na vaše vytříbení —
jako by se vám dalo něco neobyčejného;
13 ale podle toho, jak máte účast v utrpení Kristových,
radujte se,
abyste také až se zjeví sláva Jeho se zaradovali
a zaplesali.
- 14 Jste-li tupeni pro jméno Kristovo,
blažení jste,
protože (duch) slávy a (tedy) „Duch Boží
spočívá“ na vás;
15 nikdo z vás totiž nesmí trpěti jako vrah
neb zloděj neb zločinec neb jako uchvatitel.
- 16 (Trpí-li) však (někdo) jako křesťan,
ať se nestydí,
ale ať oslavuje Boha
v tom jménu;
17 jeť čas, aby se počal soud
od domu Božího.

Počíná-li se však od nás,
jaký konec bude těch,
kteří nevěří Božímu evangeliu?

- 18 a „jestliže spravedlivý stěží se zachrání,

bezbožník a hříšník kde se octne?“

19 protož i ti, kdož trpí podle vůle Boží,
věrnému Stvořiteli ať poroučejí duše své
dobrými skutky.

3. PŘEDSTAVENÝM A PODŘÍZENÝM V CÍRKVI (5, 1—5a).

5,1 Starší, kteří jsou mezi vámi,
napomínám

já spolustarší
a svědek Kristových utrpení,
a (tedy i) budoucí slávy, jež se zjeví,
účastník.

2 Pasterce Boží, které jest u vás,
ostrážitě;
nikoli z přinucení, nýbrž dobrovolně podle
(vůle) Boha,
ani s mrzkou zisťností, nýbrž ochotně;

3 ani jako ti, kdož panují nad příslušníky,
nýbrž jako ti, kteří jsou vzory stádcí.

4 Když pak se ukáže arcipastýř,
obdržíte nevadnoucí věnec slávy;

5 podobně vy mladší, podřídte se starším.

4. VŠICHNI BUĎTE POKORNÍ, OSTRAŽITÍ A STATEČNÍ V DUCHOVNÍM BOJI

(5, 5b—11).

Všichni však navzájem v pokoru se oblecte,
neboť „Bůh se pyšným protiví,
pokorným však dává milost“.

- 6 Pokořte se tedy pod mocnou ruku Boží,
aby vás povýšil v pravý čas;
- 7 složte všechnu svou starost na Něho,
neboť Jemu záleží na vás.
- 8 Budte střízliví, bděte;
protivník váš ďábel jako lev řvoucí obchází
hledaje, koho by pohltil.
- 9 Jemu odpírejte silni jsouce u víře;
a vězte, že tatáž utrpení na (celém) světě
na vaše bratry doléhají.
- 10 Bůh pak všelike milosti,
jenž vás povolal k věčné slávě své
v Kristu Ježíši,
po chvílce utrpení sám vás zdokonalí,
utvrdí, posilní, upevní;
- 11 Jemu (buď) sláva a vláda
na věky věkův. Amen.

Závěr (5, 12–14).

- 12 Po Silvánovi, věrném bratru
— tak (o něm) soudím —
krátce jsem vám napsal,
abych (vás) napomenul a (vám) osvědčil,
že to je pravá milost Boží,
ve které stojíte.
- 13 Pozdravuje vás spoluvyvolená (obec) v Babyloně
a Marek, syn můj;
- 14 pozdravte se vespolek polibkem lásky;
pokoj vám všem, kteří jste v Kristu.

POZNÁMKY K 1 PETR

1, 1. Patero provincií obsahuje bezmála celou Malou Asii. (Nejsou jmenovány krajiny jižní: *Lykaonie, Pisidie, Pamphylie a Cilicie*, tedy území, v němž Pavel pracoval na své první cestě apoštolské.) — Jako kdysi Israelité pokropením obětní krve vešli ve zvláštní poměr k Bohu, v t. zv. *úmluvu Starou* (Ex. 24, 8), tak křesťan na křtu vchází v *milostný poměr k Bohu, v úmluvu Novou* a to zásluhou *obětní krve Ježíše Krista*, kterou byl také *pokropen*. Veliké jsou milosti, na něž nárok dostává křesťan *smlouvou křestní*. Viz „Na hlubinu“ (1932), str. 342.

V. 2. Srv. 2 Petr, 1, 2.

V. 3. Srv. Ef 1, 3—14.

V. 10n. Srv. Dn. 9, 2nn. — Kristus, jakožto Slovo (Logos) již prve nežli se stal člověkem mluvil skrze proroky S. z. Srv. 1 Kor. 10, 4. 9.

V. 12. „*nahlédnouti*“, jakým způsobem bude veliký plán Božího vykoupení v životě jednotlivců prováděn; „*nahlédnouti*“ a ze spásy lidí *se radovati*. Srv. Ef. 3, 10. — Podle Vulg.: „*Duchem svatým, . . . do něhož andělé patřiti žádají.*“

V. 13. Aby dlouhá říza (srv. naši kněžskou albu) výchoďanu při chůzi, při práci a v boji nepřekážela, podvazuje (podkasává) si ji pásem v púli. Tak i křesťan, *putující* do vlasti spásy, má svou těkavou mysl, aby mu nepřekážela, opásati, spoutati, *sebrati*. — „*střízliví*“ nezaslepeni opojením hříchu.

V. 14. „*nevědomosti*“ = pohanství.

V. 16. Srv. Lv. 11, 44; 19, 2; 20, 7.

V. 18. „*prázdný*“, jalový život bylo modlářství, v němž se pohané domnívali, že zlatými dary bo-

hům-modlám si kupují jejich přízeň. Srv. Sk. 14, 15; Řím 1, 21; Ef. 4, 17.

V. 19. O „beránku“ Božím srv. Jan 1, 29; viz též Is. 53, 7; Sk. 8, 32. — O neposkvrněnosti žertvy srv. Ex. 12, 5; Lv. 22, 21. Od věčnosti Bůh předem pojal plán vykoupiti lidstvo; v tom plánu také předvídal a předurčil Ježíše Krista za vykupitele. — „zjevil“ se v lidské přirozenosti.

V. 24. Viz Is. 40, 6—8.

2, 2. „mléko“ = slovo Boží, evangelium.

V. 3. Viz Ž. 34, 9. Jako dítky, jež zkusily, jak sladké jest mléko mateřské po něm tím více dychtí, tak i křesťané touží po slově Božím tím horoucněji, čím více okusili jeho slast.

V. 4. „zavržený“ ukřižováním, „vyvolený a počtěný“ vzkříšením a vstupem do nebe. Srv. Ž. 118, 22; Is. 28, 16.

V. 5. Církev = duchovní chrám. Srv. 1 Kor. 3, 16nn; 2 Kor. 6, 16; Ef. 2, 19nn; 1 Tim. 3, 15; Žid. 3, 6; 10, 21. Nauka křesťanská je plán, podle kterého má býti stavěn, láska je malta (cement), jež spojuje a připojuje kameny k základu, ke Kristu. (Bisping.) — Křesťan je v obrazném smyslu knězem, jenž podává Bohu s Kristem duchovní oběti dobrých skutků. Srv. Žid. 13, 15n; Jak. 1, 27; ty oběti jsou Bohu příjemné pro Ježíše Krista, jenž jakožto náš věčný velekněz všechny oběti lidí svému Otci podává. (Vrede.)

V. 6. Viz výše v. 4. „zahanben“ = zklamán ve svých nadějích spásy a blaha věčného.

V. 7n. „ctí“ mesiášské spásy, štěstí. Srv. Is. 8, 14; Mt. 21, 44; Sk. 4, 11; Řím. 9, 33. — Nevěřící o Krista klopýtají, padají a klesnou do záhuby věčné, která je jim pro jejich vědomou a dobrovolnou

nevěru od věčnosti usouzena. Srv. Mt. 21, 44; Sk. 20, 17n.

V. 9. „*vyvolený*“ jako byl národ israelský; Is. 43, 20. — „*rod*“ vzešlý z téhož semene slova (a milosti) Božího. „*Kněžstvo*“ jako výše ve v. 5. — „*Královské*“, ježto budou míti účast v Kristově království na onom světě. Srv. Ex. 19, 6; — „*svatý*“, Bohu zasvěcený. Srv. tamže Ex. 19, 16. Spasitel si křesťany (církve) svou sv. krví koupil, takže se stali jeho *vlastnictvím* (= „*vlastní*“). Srv. Mal. 3, 17. — „*velečiny*“ všemohoucnosti, moudrosti a lásky, v díle vykoupění. Is. 43, 21. — „*z temna*“ pohanství.

V. 10. Viz Os. 1, 6. 9; 2, 23n. — „*ne-lid*“ Boží. — „*nepolitování*“ od Boha.

V. 11. „*Poutníci*“ na této zemi jako výše 1, 1. — Srv. Řím 7, 23; Gal. 5, 16nn; Jak. 4, 1.

V. 12. „*to, proč*“ pohané křesťany pomlouvají jsou právě ctnosti křesťanské, jichž nekřesťané nechápají; časem však poznají ryzost těch ctností, až pak je Bůh navštíví, t. j. do církve přivede, budou ho velebiti, že vzbudil v církvi tolik mravního života.

V. 13n. Srv. Řím 13, 1—7. — „*lidské zřízení*“, lidská autorita, řízením Božím zmocněná přikazovati. — „*Králi*“ (zde římskému císaři).

V. 15. „*dobrého*“ poslušáním světské vrchnosti, Srv. Gal. 5, 13; 2 Petr 2, 19. „*nerozumných*“, kteří vyhlašují křesťany za nepřítel státu a císaře.

V. 17. „*Všecky*“, tedy i pohany a židy. „*bratrstvo*“ = bratry křesťanské. Gal. 6, 10. — Srv. Mt. 22, 21.

V. 18. „*služební*“, zejména otroci.

V. 22n. Is. 53, 7. 9; Jan 8, 46. — Srv. Isajášovy písně o služebníkovi Hospodinovu (Mesiáši). — Po-

dle Vulg. v. 23b: „*Když trpěl, nehrozil, ale vydával se soudicimu ho nespravedlivě.*“

V. 24. Srv. Is. 53, 4nn. — Řím 6, 3nn.

V. 25. Viz Is. 53, 6; Jan 10, 11; Ez. 34, 23.

3, 1. „*slovu*“ evangelia. — Jde tu popředně o křesťanské manželky pohanických mužů.

V. 4. „*skrytý*“ = do sebe uzavřený, do svého „*srdce*“ ponořený, soustředěný, svého nitra a jeho ctností dbalý.

V. 6. Viz Gn. 18, 12. — „*postrachu*“ svých pohanických manželů, kteří („*terorem*“) hrozbami, strašáky chtějí vás odvrátit od vašeho křesťanského života. — Pohanky staly se „*dcerami*“ Sařinými na křtu.

V. 7. svědčí *křesťanským* mužům. — „*života*“ věčného. „*modlitby*“, (zejména *společné*) manželů, kterými udržují a upevňují své spojení s Bohem, aby ženy trpěly, kdyby mužové nakládali s nimi nešetrně a činili je *nespokojenými*, rozrušenými.

V. 9. „*požehnání*“ spásy Kristovou smrtí zjednané. Srv. Řím. 12, 17nn; Mt. 5, 44.

V. 10—12. Viz Ž. 34, 13—17.

V. 14. „*strašení jejich*“ — pohanů.

V. 15. Viz Is. 8, 13. — „*naděje*“ = křesťanství.

V. 16. „*byli zahanbeni*“, až se ukáže, že pomlvy zejména pohanů jsou liché.

V. 18. Srv. Žid. 9, 26. 28.

V. 19. „*přišed*“ do pekel (předpekli).

V. 20. Viz Sk. 2, 27. 31; Ž. 16, 10. — „*byli nevěřící*“, avšak prve nežli v potopě zahynuli, kajícně se obrátili k Bohu a tak se dostali do předpekli. — „*skrze vodu*“, která nesla archu aniž ji potopila.

V. 21. „*dobrého svědomí*“ = odpuštění hříchů,

odstranění nečistoty *duchovní*. — voda potopy = *předobraz* (typos) křtu; křest *protiobraz* (antitypos) oné vody, splnění, uskutečnění toho, co ona voda předobrazovala. — Srv. Řím 6, 3nn; 1 Kor. 15, 17nn; Ef. 2, 1nn; Kol. 2, 12.

V. 22. „*Toho*“, jenž nyní v nebesích kraluje a přivlastňuje ovoce svého vykoupení milionům lidí nových a nových pokolení. Podle Vulg. zní v. 22: „*Který jest na pravici Boží, pohltiv smrt, abychom života věčného dědicové učinění byli: všed v nebe, poddav sobě anděly . . .*“

4, 1. „*dotrpěl*“ a tedy umřel. — „*myšlenkou*“, že na křtu jsme s ukřižovaným a pohřbeným Kristem podle těla umřeli, jsme tedy pro chtiče pozemské mrtvi a pochováni; srv. Řím. 6, 1—14. (I. Schäfer.) „*dotrpěl podle těla*“ a tedy zemřel každý, kdo hodně přijal křest.

V. 4. „*diví se*“ pohané.

V. 6. „*mrtvým*“ v předpekli; viz výše 3, 19. — „*odsouzeni byli*“, když umřeli; „*jako Bůh*“ t. j. účastníci se v Jeho životě věčně blaženém. Srv. 2 Petr 1, 4.

V. 7. Srv. 1 Kor. 15, 52; 1 Sol. 4, 13nn; Jak. 5, 8; 1 Jan 2, 18.

V. 8. Jako zášť vynáší najevo, odkrývá hříchy bližního a je zveličuje, tak *láska* je „*přikrývá*“. Viz Přís. 19, 12.

V. 10. má na zřeteli „*milodary*“ (charismata), jež vypočítává Řím. 12, 6—8; 1 Kor. 12, 4—10.

V. 11. „*Mluví-li kdo*“ maje milodar prorocství nebo vyučování nebo povzbuzování. — „*přisluhuje-li kdo*“ maje nějaký mimořádný úřad. Srv. 1 Kor. 12, 28.

V. 17n. Soud Boží se počal u křesťanů („*domu*

Božeho"); ukončen bude v poslední den; křesťany výheň útrap tříbí, aby došli příznivého konečného rozsudku. Soudí-li však Bůh již nyní tak přísně věřící křesťany, jaký soud stihne na onom posledním soudě — nevěrce?! Srv. Přís. 11, 31.

5, 1. „*starší*“ = představené církve.

V. 3. „*panují*“ uplatňující příliš citelně svou nadřízenost.

V. 5. „*mladší*“ přidání „*starším*“ za pomocníky jako na př. jáhnové.

V. 5b. „*oblecte se*“ = osvojte si. — Viz v Přís. 3, 34.

V. 7. Srv. Ž. 55, 23; Mt. 6, 25; Fil. 4, 6.

V. 9. Srv. výše 4, 12nn; 2 Tim. 3, 12.

V. 10. „*zdokonalí*“ svou milostí, „*utvrdí*“ u víře, „*posilní*“ v lásce, „*upevní*“ v trpělivosti a ve všem dobrém.

V. 12. *Silván* (= Silas) byl spolupracovník sv. Pavla. Viz Sk. 15, 22; 2 Kor. 1, 19; 1 Sol. 1, 1; 2 Sol. 1, 1. Možno, že pomáhal také sv. Petrovi při sepisování tohoto listu. — „*pravá milost Boží*“ = křesťanství.

V. 13. Babylon = Řím. Viz úvod. — *Marek*, evangelista, byl *duchovní „syn“* sv. Petra.

V. 14. Srv. 1 Kor. 16, 20. 23; 2 Kor. 13, 12; 1 Sol. 5, 26. 28; Ef. 6, 23n.

**DRUHÝ LIST
SVATÉHO PETRA APOŠTOLA**

Rozložiti

lze 2 Petr na dva díly: V *prvém* autor napomíná své čtenáře, aby zůstali věrni křesťanské víře (1, 3—21); v díle *druhém* (2, 1—3, 13) vyzývá k boji proti bludařům. Podrobnější obsah obou dílů podávají nadpisy jednotlivých částí. List jest ukončen závěrem (3, 14—18) a uvádí se pozdravem (1, 1), v němž autor jmenuje křesťany, své souvěrce, kterým list jest adresován.

Kdo jsou tito první čtenáři,

vyplývá z pozn. 3, 1: „*Toto jest již druhý list, milácci, který vám píši.*“ Podle výkladu většiny katolických i protestantských vykladatelů má spisovatel na mysli 1 Petr, svědčí tedy 2 Petr také církvím maloasijským, složeným většinou z bývalých pohanů, jako byl pro ně napsán 1 Petr (1, 1).

O tom, kdo 2 Petr, psal,

poučuje nás rovněž nadpis: „*Symeon Petr, služebník a apoštol Ježiše Krista.*“ (Srv. 1 Petr 1, 1.) Spisovatel slavnostně prohlašuje (1, 16nn), že viděl na své oči, kterak se Pán na hoře proměnil a slyšel na své uši hlas s nebe: „*Tento jest syn můj milý, v němž jsem si zalibil.*“ Autor 2 Petr jmenuje Pavla apoštola svým „*bratrem*“ (3, 15) a píše, že se blíží den smrti jeho: „*Vim, že rychle se blíží složení stánku mého, jak mi to i Pán náš Ježiš Kristus oznámil.*“ List tedy sám (2 Petr) chce, abychom jej měli za dílo apoštola Petra. Není však v celém N. z. knihy, proti jejíž pravosti by nadkritika tolik brojila jako brojí proti 2 Petr.

První jistý svědek pravosti 2 Petr jest Origines, jenž v Hom. in Ios. 7, 1 (Migne, P. G. (Patrologia graeca) XII 857) praví, že Petr „*hlaholi dvěma polnicemi svých listů*“; jmenuje zde tyto listy spolu s ostatními spisy N. z. Jinde uvádí citáty z 2 Petr jménem Petr (Hom. 4, 4 in Lv.) jinde jménem „*Pismo*“ (Hom. 13, 8 in Nu.). Věděl však také dobře, že 2 Petr nepřijímají všichni za původní (Euseb., Dějiny VI, 25, 7—10; in Io. 5, 3; 6, 35; in Mt. 17, 30). Origenův přítel *Firmilian* psal Cyprianovi (ep. 75, 6), že Petr a Pavel ve svých listech ostře zavrhují bludaře a napomínají, abychom se jich střežili; ta slova, pokud jde o svatého Petra, mohou se vztahovati jen na 2. list, ježto v prvném nevaruje před bludaři. *Adamantius* ve své Rozpravě (Dialogus) z r. 300 cituje 2 Petr 3, 15. *Eusebius* uvádí 2 Petr mezi knihami, o nichž se pochybuje, které však od mnohých jsou uznávány za pravé (Dějiny III 25, 3; III 3, 1; II 15, 2). Ve čtvrtém století církev alexandrijská měla 2 Petr jistě ve sbírce svých kanonických knih (Atanáš, De s. trinit. dial. 1, srv. s 2 Petr 1, 4; Contra Arian or. 2, srv. s 2 Petr 1, 4; *Didymus* De Trin. 1, 15, 28n; Migne, Patrol. Graeca XXXIX 313, 409. 416). Západní seznamy biblických knih vypočítávají mezi kanonickými spisy také 2 P; všechny kromě zlomku Muratoriova. Sv. Jeronym v listě Pavlinovi počítá *sedm* listů (katolických), jinde 2 Petr cituje, třebaže de vir. ill. 1 zaznamenává odpor proti druhému listu Petrovu; protože prý se slohem liší od prvé jeho epištoly. Nemáme tedy pro pravost 2 Petr tolik svědků, kolik jich svědčí pro pravost 1 Petr. Přece však i pro 2 Petr máme jich tolik, „kolik stačí, aby pravost jeho prokázala se nade vši oprávněnou pochybnost, zvláště přihlédne-li se také k důvodům vnitř-

ním" (Sýkora BČ II 2, Praha 1923 s. 265). — Spi-
sovatel 2 Petr užil semitského tvaru „*Symeon*“ (1,
1); podvrhovatel byl by spíše užil běžného řeckého
tvaru Simon. Oba listy užívají stejného pozdravu
(1, 1). Obsah i tvar obou listů vykazuje na někte-
rých místech příbuznost. 1 Petr 1, 15; 2, 9 srv. s 2
Petr 1, 3 (Bůh, jenž nás povolal); 1 Petr 2, 2 srv.
s 2 Petr 3, 18 (růstí v milosti); 1 Petr 1, 23; 2, 1n
srv. s 2 Petr 1, 4; 1 Petr 1, 10nn srv. s 2 Petr 1,
19nn. Lze uvést dosti značný počet slov, vyskytu-
jících se v obou listech; slov, jež v jiných knihách
N. z. řídčeji přicházejí. (Jacquier, Cornely-Merk).
Dlužno-li proti tomu přiznati slohovou různost
obou listů, kterou již staří postřehli, třeba mítí na
zřeteli vliv listu Judova na 2 Petr; vliv, který ne-
zůstal bez následků ani ve slohu. (Viz úvod do
Jud). Sv. Jeronym (Ep. 120 ad Hedibiam 11) se
domnívá, že Petr podle okolností používal tlumoč-
níků. Pomáhal-li mu při prvním listě Silvan (1
Petr 5, 12) a podporoval-li ho při druhém listě jiný
pomocník, jsou slohové odchylky obou listů dosta-
tečně vysvětleny. Srv. *Henkel* (Der zweite Brief
des Apostelfürsten Petrus geprüft auf seine Ech-
theit, Freiburg i. B. 1904), jenž důkladně také do-
kazuje, že bludy, zavrhané 2 Petr vystupovaly
skutečně podle některých listů Pavlových již za
dob apoštolských a 2 Petr nejeví žádných stop ně-
jakého spisu, který byl sepsán teprve po r. 70.
Hojnější nejnovější literaturu viz v Meinertz-Vre-
de, „Die kathol. Briefe“, Bonn 1932.

Čas,

kdy 2 Petr byl napsán, lze stanoviti takto: Vznikl-li
1 Petr před počátkem pronásledování Neronova r.

64 (viz výše úvod do 1 Petr) a byl-li 2 Petr (viz 3, 1) napsán *po* 1 Petr, nemohl 2 Petr býti složen před r. 64. Zemřel-li Petr r. 67 dlužno jeho druhý list klásti před tento rok. Zbývá tedy pro 2 Petr doba od r. 64—67. Ježto z 2 Petr 1, 13n vyplývá, že se smrt Petrova již blíží, dlužno tento list posunouti spíše k r. 67 nežli k r. 64. Kritikové, kteří popírají pravost 2 Petr, posouvají jej do doby poapoštolské.

Kde

mohl býti 2 Petr složen jinde nežli v Římě, kdyžtě nelze pochybovati o tom, že Petr v letech 65—67 Řím již neopustil. Podle všeho dostal Petr ve věčném městě neutěšené zprávy z Malé Asie, že tamním církvím jest mnoho pro víru trpěti a že jsou ohroženy bludy, které se již šíří v Palestině a v Syrii (kde je potíral list Judův). Tyto zprávy byly sv. Petrovi

pohnutkou,

že napsal svůj druhý list, v němž 1. nabádá své čtenáře, aby v pronásledování setrvali a vytrvali v křesťanské víře a naději, která jim tolik vzácného slibuje a 2. upozorňuje na blížící se bludaře, kteří čistotu víry apoštolské ohrožují.

Pozdrav (1, 1n).

1,1 Symeon Petr, služebník a apoštol Ježíše Krista
těm, kteří dosáhli stejně drahocenné víry jako my
skrze spravedlnost Boha našeho a
spasitele Ježíše Krista:

2 Milosti a pokoje vám vždy větší množství
poznáním Boha a Ježíše, Pána našeho!

*Díl prvý:***BUĎTE VĚRNÍ U VÍŘE (1, 3—21).****1. OSVĚDČUJTE VÍRU SKUTKY (1, 3—11.)**

3 Vše, co (patří) k životu zbožnému,
Jeho božská moc nám darovala poznáním Toho,
jenž nás povolal vlastní slávou a silou.

4 Těmi nám dal preveliké a drahocenné slíbené dary,
abyste se skrze ně stali účastnými božské
přirozenosti
uniknouce ve světě (vládnoucí) zhoubné
žádostivosti.

Právě proto vynaložte všecku pílí
a ukažte ve své víře činnost,
v činnosti poznání,

6 v poznání sebevládu,

v sebevládě trpělivost,

v trpělivosti zbožnost,

7 ve zbožnosti bratrskou lásku,
v bratrské lásce lásku (vůbec).

8 Neboť jsou-li tyto (ctnosti) u vás
a rozhojňují se,
neudělají vás nečinnými ani neplodnými
pro poznání Pána našeho Ježíše Krista.

9 Kdo totiž nemá těchto (ctností),
slepý jest, krátkozraký,
a zapomněl na to, že byl očištěn
od svých starých hříchů.

10 Proto, bratři, vynasnažte se tím více,
abyste (dobrymi skutky) si zajistili
své povolání a vyvolení,
neboť to činíce nikdy nepadnete.

11 Takto zajisté bude vám štědře poskytnut
vchod do věčného království
Pána našeho a spasitele Ježíše Krista.

2. APOŠTOL PŘEDPOVÍDÁ BRZKOU SMRT (1, 12—15).

12 Proto hodlám ustavičně vám připomínati tyto věci,
ačkoli je znáte,

a jste utvrzeni v té pravdě,
kterou jste přijali.

- 13 Za povinnost však pokládám, pokud jsem
v tomto stánku,
buditi vás napomináním,
14 kdyžtě vím, že kvapem se blíží složení stánku mého,
jak mi (to) i Pán náš Ježíš Kristus oznámil.
15 I vynasnažím se, abyste také vždycky po mé smrti
měli (možnost) na ty věci si vzpomínati.

3. PÁN JEŽÍŠ PŘIJDE, ABY SOUDIL

(1, 16—21).

- 16 Neboť nenásledovali jsme vymudrovaných bájí,
když jsme vám oznámili moc a příchod
Pána našeho Ježíše Krista,
ale byli jsme očitými svědky
jeho velebnosti.
- 17 Obdržel totiž od Boha Otce čest a slávu,
když se mu dostalo hlasu takového
od vznešené (Boží) velebnosti:
„Tento jest syn můj milý,
v němž jsem si zalíbil;“
- 18 tento hlas s nebe přišlý my jsme slyšeli,
když jsme s Ním byli na svaté hoře;
19 tak jest nám tím pevnější slovo prorocké.

**A vy dobře činíte dbáte-li ho jako svíce
svítící na místě temném,
až se den rozbřeskne
a denice vzejde v srdcích vašich.**

- 20 A toho si popředně buďte vědomi,
že žádné proroctví Písma se nezakládá
na výkladě vlastním;
21 neboť nikoli z vůle lidské
dáno bylo kdy proroctví,
nýbrž od Ducha svatého puzeni jsouce
mluvili svatí lidé Boží.**

Díl druhý:

**BOJUJTE PROTI BLUDAŘŮM
(2, 1—3, 13).**

**1. BLUDAŘI BUDOU MEZI VÁMI ŘADITI
(2, 1—3).**

- 2,1 Jako však byli i nepraví proroci v lidu (israelském),
tak budou i mezi vámi nepraví učitelé;
ti zavedou zhoubné sekty popírajíce i toho Pána,
jenž je vykoupil;
tak uvedou na sebe rychlou záhubu.**

**2 Mnozí půjdou za jejich nevázaností;
pro ně cesta pravdy bude tupena.**

3 V lakotě řečmi na podvod vymyšlenými

budou z vás těžiti;
 pro ně soud ode dávna nezhálí,
 a záhuba jejich nedřímá.

2. TŘI PŘÍKLADY TRESTAJÍCÍ SPRAVEDLNOSTI (2, 4—9).

- 4 Neboť Bůh (ani) zhřešivších andělů neušetřil,
 ale svrhnul je do temných propastí pekla,
 aby (tam) chováni byli k soudu.
- 5 Také starého světa neušetřil,
 ale (jenom) Noema, kazatale pravdy, se
 sedmi zachoval,
 když byl uvedl potopu na svět bezbožníků.
- 6 Též města Sodomu a Gomorrhru obrátil v popel,
 ke zkáze odsoudil
 a za (výstražný) příklad bezbožníků
 budoucích vystavil.
- 7 Spravedlivého však Lota, jenž těžce trpěl
 chlípným životem nešlechtníků,
 vysvobodil.
- 8 Nešlechtné skutky (jejich) trápily totiž
 den co den zrakem i sluchem spravedlivou duši
 toho spravedlivce, jenž mezi nimi přebýval;
- 9 umí Pán nábožné z pokušení vytrhovati,
 nespravedlivé však ke dni soudu
 v trestech uchovávatí.

3. KTERAK BLUDAŘI ŘADÍ (2, 10—22).

- 10 Zejména pak ty, kteří ve vilné žádosti za
tělem chodí
a panstvem pohrdají;
opovážlivci samolibí
nebojí se tupiti mocnosti,
- 11 kdežto (přece) andělé, ač silou a mocí jsou větší,
nevynášejí proti nim u Pána potupného soudu.
- 12 Tito však jako nemá tvář
— zrozená přirozeně k tomu, aby lovena
a zabíjena byla —
protože tupí to, čeho neznají,
záhubou její také zahynou
- 13 a tak dostanou odplatu nepravosti.
Za rozkoš pokládají hýření dneška,
(jsou to) takořka skvrny a špíny;
hýří ze svých podvodů
když hodují s vámi.
- 14 Oči mají plné cizoložství a nenasytné hříchu,
lákají (k sobě) duše neutvrzené,
srdce mají zběhlé v lakotě,
(jsou to) děti kletby.
- 15 Opustivše cestu přímou zbloudili;
dali se na cestu Balaama, syna Beorova;
ten mzdu nepravosti si zamiloval,

- 16 dostalo se mu však pokárání pro jeho
nezákonnost:
soumar němý lidským hlasem promluvil
a zabránil prorokově nerozumu.
- 17 Jsou to studny bez vody,
mlhové mraky vichřicí hnané,
jim jest mrákota temnosti uchována;
18 neboť naduté jalové řeči vedouce
lákaají žádostmi těla a chlipnostmi ty,
kteří sotva unikli (lidem) žijícím v bludu;
19 svobodu jim slibují,
sami však jsou otroci zkázy;
neboť čím je kdo přemožen, toho jest i otrok.
- 20 Jestliže totiž unikli poskvrnám tohoto světa tím,
že poznali Pána našeho a spasitele Ježíše Krista,
avšak do těchto (skvrn) dávají-li se zase
zaplésti a jimi se přemoci,
staly se jim poslední věci horšími než (byly) první;
21 lépe zajisté bylo by jim nepoznati cesty
spravedlnosti,
než poznati ji, avšak odvrátiti se
od svatého příkazu jim podaného.
- 22 Hodí se na ně, co dí pravdivé přísloví:
„Pes vrátil se k tomu, co zvrátil“
a „Svině vykoupaná (zase) do kaliště bláta.“

4. NÁMITKY PROTI PŘÍCHODU PÁNĚ NA SOUD (3, 1—13).

- 3,1 Toto jest již druhý list, milácci,
který vám píši;
v nich připomínáním povzbuzuji
čistou vaši mysl,
- 2 abyste měli na paměti
věci předpověděné od svatých proroků
i příkaz svých apoštolů (daný) od Pána a
Spasitele.
- 3 To předem mějte na vědomosti,
že přijdou v posledních dnech s posměchem
posměvači,
kteří podle vlastních chticů žiti budou
- 4 a říkati: „Kde jest zaslíbený příchod Jeho?
Vždyť od té doby, co otcové zesnuli,
všecko zůstává jak bylo od počátku stvoření.“
- 5 Zakrývají si totiž úmyslně,
že nebesa byla odedávna,
že země z vody a skrze vodu povstala slovem Božím,
- 6 a že skrze ně tehdejší svět vodou byv
potopen zahynul;
- 7 nynější však nebe a země týmž slovem
Božím jsou uloženy,
uchovány pro oheň na den soudu a
záhuby bezbožných lidí.

- 8 Na to jedno však nezapomínejte, miláčci,
že jeden den u Pána (jest) jako tisíc roků,
a tisíc roků jako den jeden.
- 9 Nezdržuje Pán (splnění) slibu (svého),
jak to někteří za zdržování pokládají;
ale shovívá pro vás
nechtěje, aby někteří zahynuli,
nýbrž aby všichni na pokání se dali.
- 10 Přejde však den Páně jako zloděj
a v něm nebesa s velikým hlomozem
vezmou za své;
živly pak žářem se rozpustí
a země i s díly na ní shoří.
- 11 Protože tedy to všechno se rozpustí,
jácí máte býti ve svatém obcování a v pobožnosti
- 12 a jak máte očekávatí a urychlovatí příchod
dne Božího,
pro který nebesa ohněm se rozpustí
a živly žářem se roztaví!
- 13 Nová však nebesa a novou zemi, na nichž
spravedlnost přebývá,
podle zaslíbení Jeho očekáváme.

Závěr (13, 14—18).

- 14 Proto, miláčci, kdyžtě takové věci očekáváte,
přičiňte se, abyste před ním nalezeni byli
bez poskvrny a bez úhony v pokoji;
15 a shovívavost Pána našeho za spásu pokládejte,
jak i milovaný bratr náš Pavel
podle moudrosti jemu dané vám napsal;
16 (napsal vám) tak i ve všech listech,
když v nich mluvil o těchto věcech.

V těch (listech) jest (ovšem) těžko rozuměti
některým věcem,
jež lidé nevědomí a neutvrzení překrucují
(podobně) jak i ostatní Písma, na svou vlastní
záhubu.

- 17 Vy tedy, miláčci, víte to napřed;
i chraňte se, abyste bludem bezbožníků
nedali se strhnouti
a nevypadli ze své pevnosti.
- 18 Rosťte však v milosti
a v poznání Pána našeho a spasitele Ježíše Krista;
Jemu (buď) sláva i nyní a na den věčnosti; Amen.

POZNÁMKY K 2 PETR

1, 1. „*služebník*“ naznačuje všeobecně úřad náboženský, k němuž Petr byl vyvolen, „*apoštol*“ vyslovuje ten úřad přesněji. — Apoštolové, židokřesťané i pohanokřesťané došli téže víry a s ní *odpuštění hříchů a posvěcení* (= „*ospravedlnění*“) a to tím, že spravedlivý (svatý) Ježíš svým spravedlivým dílem vykupitelským učinil zadost Bohu.

V. 2. „*poznání Boha . . .*“ = poznání dokonalé všech pravd křesťanské víry; čím dokonalejší to poznání, tím dokonalejší pokoj, jež přináší.

V. 3. „*Toho*“ = Boha, jež nás naučil znáti (a ctíti) Ježíše Krista.

V. 4. „*Těmi*“ = slávou a silou. Křesťan stává se účastným božské přirozenosti na tomto světě posvěcující milostí, na onom světě pak patřením na Boha tváří v tvář; tím stává se účastným také Boží blaženosti.

V. 5—7. „*ukážte*“ jako na jevišti divadla (= předvedte, provedte). — „*činnost*“ = život podle víry; úsilí o mravný život vede *k poznání* pravdivosti křesťanství, jeho krásy, jeho ovoce atd.; vede k poznání hlubšímu křesťanské nauky. Víra (= „*poznání*“) a život podle ní se podmiňují, podporují a docelují. — „*bratrské*“ lásce k spolukřesťanům. — „*lásku*“ (vůbec) ke každému člověku, jakož i lásku *k Bohu*. Srv. 1 Kor. 13, 1nn.

V. 8. Srv. 1 Kor. 1, 10.

V. 9. „*zapomněl*“ a neváží si tedy veliké milosti, které se mu dostalo na křtu: *odpuštění hříchů*.

V. 10. „*nepadnete*“ (neklopýtnete) do hřichu.

V. 12. „*Proto*“, že vchod do království věčného bude poskytnut jen těm, kteří dobrými skutky si své povolání zajistí (v. 10).

V. 13n. Křesťan putuje *ve stanu* (stánku) svého těla; až přijde smrt, složí, svine ten stan.

V. 15. Čemu Petr ústně učil, to budou si moci jeho posluchači, až zemře, zopakovati četbou tohoto a snad i prvního listu. (Také evangelium sv. Marka obsahovalo kázání Petrova.)

V. 16. „*nenásledovali jsme*“ my apoštolové. — Proměnění a oslavení P. Ježíše na hoře (Tábor), jehož očitým svědkem byl i Petr (s Jakubem a Janem Mt. 17), bylo mu zárukou, že se Pán oslavený podobně zjeví, aby v té velebnosti soudil svět.

V. 17n. „*takového*“ dosud neslýchaného, tedy *jedinečného*. Srv. Mt. 17, 1—9. Vulg. za v. 18. dodává: „*Jeho poslouvejte!*“

V. 19. „*slovo prorocké*“, jež předpovědělo slavný příchod Kristův na soud. Srv. Řím. 16, 26; 1 Petr 1, 10. — „*denice*“ (= Ježíš Kristus) vzejde v den soudný; tehdy se rozbřeskně spravedlivým světlo života věčně blaženého.

V. 20. „*vlastním*“ (= lidském, osobním) výkladě *budoucnosti*.

2, 1. Srv. Jud 4.

V. 2. „*cesta pravdy*“ = křesťanství pravé.

V. 3. „*pro ně*“ a jim podobné odedávna soud pracoval, je trestal, jak vysvítá ze tří příkladů vzatých z dávné minulosti (v. 4—9).

V. 4. Srv. Jud 6.

V. 5. „*starý svět*“ za Noema a před ním. Noe se svou rodinou počal svět „*nový*“. — Juda neuvádí tohoto příkladu, připomíná však jiný (v. 5).

V. 6. Potrestal-li Bůh hříšné anděly, „*starý svět*“ a Sodomu (Jud 7), potrestá zajisté také svůdné bludaře, kteří sužují pravé křesťany jako kdysi Sodomané Lota (Gn. 19).

V. 8. slovně: *zrakem totiž i sluchem spravedlivec ten přebýváje mezi nimi den co den duši (svou) spravedlivou nad nešlechtnými skutky (jejich) trápil.* Vulg. překládá: „*zrakem zajisté i sluchem spravedlivý byl, přebýváje u těch, kteří den ode dne spravedlivou duši skutky nešlechtnými trápili.*“

V. 9. 9a vztahuje se na Lota (v. 7n); V. 9b na příklady vv. 4—6.

V. 10. „*Zejména*“ umí Pán v trestech uchovávat (v. 9). — „*tělo*“ chlipné. Viz Jud 8. — „*panstvem*“ = Pánem = Ježíšem Kristem. — „*mocnosti*“ jako Jud. 8. — „*andělé*“ dobří jsou „*větší*“ nežli padlé „*mocnosti*“. — K v. 11, srv. Jud 9.

V. 12. „*její*“ — němé tváře.

V. 13. „*dneška*“, nestarajíce se o „*zítřek*“. — „*Podvody*“ podařilo se jim vlouditi se v důvěru některých křesťanů; když bývají od nich pozváni ke stolu, zneužívají toho k hýření. Srv. Jud 12.

V. 14. „*neutvrzené*“ v ctnosti. — „*děti kletby*“ = lidé stížení kletbou (Ef. 2, 3). — *srdce zběhlé* (vy-cvičené) *v lakotě* = plné hrabivosti.

V. 15n. srv. s Jud 11; Nm hl. 22n.

V. 17. srv. s Jud 12n. — „*temnosti*“ pekelné.

V. 18. Křesťané nedávno na víru obrácení, tedy ještě *slabi*, nedávno „*unikli*“ pohanství (= „*těm, kdož žijí v bludu*“). Srv. 1 Kor. 6, 12nn; Gal. 5, 13.

V. 19. Bludaři hlásají, že křesťanská „*svoboda*“ dovoluje tělu žítí, jak chce; jednajíce podle té zásady, stávají se *otroky* svého těla, jemuž se dávají přemáhati a jemuž slouží; otroctví takové nemůže vésti, leč do zkázy.

V. 20. Lépe zůstatí pohanem nežli státi se křesťanem a poté dáti se svésti bludaři *k odpadu* od pravého křesťanství. — „*svatý příkaz*“ věřiti a po-

dle toho žiti, „*podaný*“ od apoštolů a pravých věrozvěstů. Srv. Žid. 6, 4—6; 10, 26n.

V. 22. Viz Přís. 26, 11.

3, 1. „*první*“ list jest nejspíše ten, jenž se zachoval ve sbírce posvátných knih N. z. — Viz 1 Petr 1, 3—12.

V. 4. „*otcové*“ čtenářů, kteří již očekávali příchod Kristův — ovšem bezvýsledně. Srv. 1 Sol. 4, 12nn; 2 Sol. 2, 2nn.

V. 5. „*zakrývají si*“ = zavírají oči, nechtějí vědět, že . . . „*nebe*“ = obloha, ovzduší. — V. 5—7 dokazuje, že potopou tvářnost země se změnila a že tedy není správné tvrzení bludařů, že „*všecko zůstává jak bylo od počátku stvoření*“.

„*z vody*“, která zemi přikrývala, země vyvstala. (Gn. 1, 9n.) — „*vodou*“ (*skrže vody*), která se shromáždila do moře a tak umožnila stálost suché země. — „*slovem*“ tvůrčím, jak líčí Gn. 1.

V. 6. „*tehdejší svět*“ před biblickou potopou. — „*skrže ně*“ = vodou a slovem Božím.

V. 7. Ani svět potopou změněný nezůstane bez další změny: na konci světa bude *ohněm* zničen jako byl za Noema zkažen a přetvořen *vodou*. — „*uložený*“ jako poklad k pozdějšímu použití. Viz níže v. 10.

V. 8n. Odpověď na tvrzení bludařů, že Pán na soud nepříjde („*Kde jest zaslíbený příchod Jeho?*“) v. 4. — Srv. Ž. 90, 4. Pán odkládá *splnit* svůj slib proto, aby poskytl hříšníkům času na pokání. — Pán nepřichází hned, ježto u světa věčného nemá čas významu takového jako u člověka krátkého věku.

V. 10. „*jako zloděj*“ náhle a neočekávaně. Srv. 1 Sol. 5, 2; Mt. 24, 43; Lk. 12, 39. — „*nebe*“ =

ovzduší jako výše v. 5. — „živly“, základní prvky země i ovzduší nezaniknou, nýbrž utvořena z nich bude nová země a nové ovzduší (v. 13). — Srv. Job 14, 12; Ž. 102, 26n; Is. 66; Dn. 7, 9n; Mt. 24, 35; Lk. 21, 33; 1 Kor. 3, 13; 2 Sol. 1, 8; Zjev. 21, 1.

V. 12. Pán otálí s příchodem na soud, aby poskytl hříšníkům času k pokání (v. 9); budou-li skutečně se káti, budou odstraňovati důvod, proč Pán příchod svůj odkládá a tak budou jej urychlovati, uspěšovati.

V. 13. Viz Is. 65, 17; 66, 22.

V. 14. „*v pokoji*“ s ním = v jeho milosti.

V. 15. „*jak i Pavel vám napsal*“ o křesťanském životě a přípravě na poslední soud. Petr má nejspíše na mysli list Pavlův Ef., kde mluví o křesťanském životě (1, 4nn; 4, 14—30) a ukazuje na konec světa (4, 30; 5, 5n); ten list byl původně *okružní*, poslaný nejen do Efezu, nýbrž i jiným církvím Malé Asie.

V. 16. „*ve všech listech*“ známých sv. Petrovi, když psal tento list. Mohl tehdy znáti Řím (Srv. Řím 12, 1 a 1 Petr 2, 5; Řím 12, 10 a 1 Petr 2, 17. Řím 12, 14—17 a 1 Petr 3, 8—12; Řím 13, 1—7 a 1 Petr 2, 13n) Fil., Kol., Filem, 1 a 2 Kor., Gal.; 1 a 2 Sol.

OBSAH

List Judův, úvod	5—17
List Judův, překlad	18—23
List Judův, poznámky	24—31
1 Petr, úvod	33—44
1 Petr, překlad	45—62
1 Petr, poznámky	63—68
2 Petr, úvod	69—74
2 Petr, překlad	75—84
2 Petr, poznámky	85—89

LIST SVATÉHO JUDY TADEÁŠE
A
NEJSTARŠÍ DVA OKRUŽNÍ LISTY
BISKUPA ŘÍMSKÉHO

**Podle řeckého kritického znění
rozčlenil, přeložil a stručně vyložil**

DR. JAN HEJČL

Vydaly

sestry dominikánky v Řepčíně

Vytiskly

**Lidové závody tiskařské a nakladatelské
v Olomouci**